

KARENSSI- SANOMAT

Mitäpä mietit?

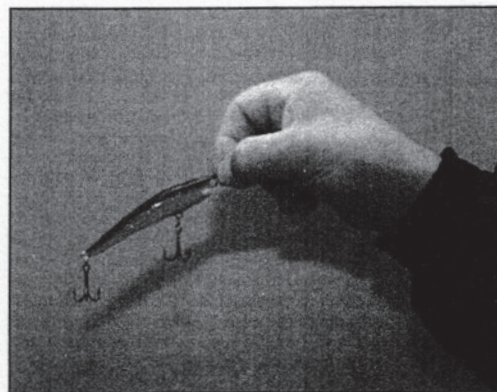
Työttömien ajatuksia ja toimintaa laidasta laitaan sivut 1-16

Vaappukurssin kautta kalaan

Tampereen Seudun Työttömien kalakerho ei uinu kesälläkään. Kalastuksen lisäksi kerho on järjestänyt vaappukurssin, jolla oli kymmenkunta osanottajaa. Suomen Metsästäjä- ja kalastajaliiton sekä Tampellan kalakerhon tuella järjestetyillä kurssilla suurin osa oli ensikertalaisia. Kerhon vetäjän **Juha Pitkäsen** mukaan vaappujen teko tulee alkuinvestointien jälkeen huomattavasti halvemmaksi kuin kaupasta ostaminen, ja ne alkuinvestoinnit ovat muutaman sa-

tasen luokkaa.

Pitkänen kertoo, että oppiminen ei ole vaikeaa. Liitosta (SMKL) sekä kirjastoista saa hyvää opaskirjallisuutta, ja mitäpä ei nykyisin olisi videolla saatavissa. Ja kun perusasiat ovat hallinnassa, syntyvät niin vaaput kuin muutkin vaikka omasta päästä. Kun kurssi oli vielä käynnissä, kertoi Juha jo kahden taimenen tarttuneen omatekoiseen kuvaan. Nyt kurssilaiset ovat kalavesillä ties missä. Syksyllä onkin sitten kalajuttujen vuoro.

Uudesta luotava työ

Vientiteollisuuden edellytysten parantaminen, pankkien tukeminen veroveroin, sosiaaliturvan leikkaaminen ja palkkojen nollaratkaisut olivat ja ovat vieläkin osittain valtaapitävien ratkaisuja maamme taloudellisen ja sosiaalisen kriisin ratkaisemiseksi. Mutta mitä pidemmällä tällä tiellä ollaan, sitä vauimmiksi käyvät puheet näiden toimien autuaaksi tekevistä vaikutuksista.

Ja mitä ei myönnä virallisesti, se lausutaan julki tahattomasti. Esimerkistä kelvanee Aamulehden otsikko kesäkuun kahdeksannelta päivältä: "Teollisuuden uudistusinvestoinnit vähentävät työpaikkoja". Samainen lehti valitsee pääkirjoituksessaan 12.6. että "työttömyyden puolittaminen on työstä".

Lehti viittaa Etlan tutkimukseen, jonka mukaan suotuisissakin oloissa 12 prosenttia työvoimasta eli 300 000 kansalaista olisi vailla työtä vuonna 1999. Tuolloinhan hallituksen mukaan pitäisi olla "enää" 200 000 työtöntä. Entä jos olot eivät olekaan suotuisat?

Yksi totuus pitäisi palauttaa kunniaan. Se, että taskulaskin on hyvä renki, mutta huono isäntä. Mikään ei kannata niinkään kuin kannattavuus on itseisarvo. Kannattavuuden täytyy olla alisteinen joillekin muille, suuremmille arvoille. Sellaisia ovat kansalaisten sosiaalinen ja henkinen hyvinvointi, luonnon sietokyky, maan (ja maailman) eri osien tasapainoinen kehitys, kulttuurin ja tieteen kukoistus.

Ei tarvitse elää kauan, kun tätä aikaa muistellaan ja ihmetellään barbaarisena kautena, jolloin lapsilta vietiin leipä suusta, mutta asfaltteita rakennettiin neljään kerrokseen. Iiro Julmasta kerrotaan tulle van kukoistavan koululaitoksen historian tunneilla varoittavana menneisyyden ha-

muna. Epäuskottava ns. poliittinen oppositio ei tule saamaan yhtään korkeampaa kouluarvosanaa.

Koska kriisi on koko poliittisen kentän kattava, on sitä ratkottava myös poikki poliittisen kentän, läpi koko yhteiskunnan. Työttömillä on siihen oiva tilaisuus, sillä työstä syrjäyttäminen koskee kaikkia ammatillisia, sosiaalisia, ammatillisia ja ikäryhmiä. Työn uudellen muotoutuminen tapahtuu väijäämättä, jossa työttömillä "asianosaisiana" voisi olla nykyistä paljon merkittävämpi rooli.

Euroopan työttömien verkoston ENU:n piirissä on havaittavissa, että työttömät monessa maassa ovat meitä edellä yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisessa. Suomessa on omat vahvuutensa, kuten työttömien laaja valtakunnallinen järjestäytyminen, mittava omaehtoinen koulutus sekä monenkirjavia projektitoiminta. Nämä eivät ole toisiaan poissulkevia seikkoja, vaan yhteinen vahvuus.

Työministeri Liisa Jaakonsaarelle juuri jätetty TVY:n tuore työllisyyskannanotto on avaus tähän julkisen keskustelun suuntaan. Suppea kannanotto toivottavasti johtaa keskusteluun työttömien liikkeen sisällä, kannustaa uusiin avauksiin ja yhteyksiin eri tahojen kesken.

Maan hallitus on pantava vastuuseen ohjelmastaan, jossa luvataan mittavaa työllisyyden kohentumista, työn uusjakoja ja työelämän uudistusta. Se on aivan eri asia kuin työttömien ja muiden köyhien itsensä rahoittama ja lasten leivästä revitty työllisyyslisäbudjetti.

HANNU OITTINEN

Nuorten työttömien ihmisoikeuspäivät

KDYK ja KNK järjestävät yhteistyössä Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön (TVY) kanssa 16.-18.10.1995 Nuorten työttömien ihmisoikeuspäivät Järvenpäässä Seurakuntaopistolla.

Päivien kanavatyöskentelyssä pohditaan seuraavia kysymyksiä: Millä nuoret elävät, mistä työtä, opiskellen onneen (?), miten aktivoidun työttömänä - mielekkäs työttömyysaika, onko nuorille tarjolla vain huonoimmat hommat huonoimminkin ehdoin ja työn uusjako.

Seurakunnan työntekijöitä päivät koskevat kahdella tavalla: Seurakunnat voivat olla rahoittamassa alueensa työttömien yhdistyksen nuoren edustajan osallistumista (nuoria työttömiä osanottajista suurin osa), kirkon nuorisotyön (ja diakonia- ja yhteiskuntatyön) tekijöitä voi mukaan tulla enintään 30. Osallistujilla jo tekeillä tai suunnitteilla toimintaa nuorten työttömien

kanssa.

Päivien hinta on 500-600 mk majoituksesta riippuen.

Lisätietoja antaa Ilkka Sipiläinen, puhelin 90-1802 308, fax 90-1802 426 ja sähköposti Ilkka.Sipiläinen@kirkkohallitus.Elisa.Fi.

"Ei päivääkään oikeita töitä"

Yksi Nuorten ihmisoikeuspäivien valmistelijoina on Ilpo Heltimoinen Lappeenrannasta. Ilpo on tässä tehtävässä sekä nuorten, työttömien että TVY:n edustajana. Hän on 21 vuotias, kolme vuotta sitten ammattikoulun tuotantotekniikan linjalta valmistunut. Ja kuten hän itse asian ilmaisee, ei ole ollut "päivääkään oikeista töissä". Ammattikoulun jälkeen hän ollut vain kaksi kuukautta työharjoittelussa.

Nuorten ihmisoikeuspäiviä Ilpo pitää todella tärkeänä tapahtumana, sillä niiden kautta voi nousta julkiseen keskusteluun asioita, jotka muuten jäisivät pimentoon. Viime syksyisten ihmisoikeuspäivien hyvä esimerkki innostaa valmistelemaan tapahtumaa.

- Odotan, että päiville tulee aktiivisia nuoria, jotka vievät asioita käytännössä eteenpäin. Nuorten ääni ei ole kuulunut, mutta se pitää saada kuulumaan. Alipalkkattujen nuorten ja vailla toimeentuloa olevien opiskelijoiden tilanne on aikapommi, joka pitää purkaa ennakkoon tulee suurempia vahinkoja. Myös vanhempien työntekijöiden työpainetta on helpotettava päästämällä nuoret töihin, sanoo Ilpo Heltimoinen.

Palataan asiaan elokuun numerossa perusteellisemmin. Ja päivätään ovat loka-kuussa.

Ilpo Heltimoinen

Haaste ekologisesti kestävän työllistämishojelman laatimiseksi

Maailmanlaajuisista ympäristöongelmista ehkä pahin on uhka ilmaston lämpenemisestä. Suomen pahin ongelma taas on suurtyöttömyys. Näitä on kumppaakin pyrity omalta osaltaan korjaamaan, muttei ole nähty, että ympäristö-, työllisyys- ja sosiaaliset kysymykset voidaan ja tulee ratkaista yhdessä. Tietoa ekologisesti kestävästä työllistämiskeinoista on olemassa suhteellisen paljon, mutta tieto on hajallaan, joten se sivuutetaan poliittisissa päätöksenteossa.

Työtä kaikille ympäristöä tuhoamatta -vihkosessa on eri asian-työntekijöiden kirjoittamien artikkeleiden lisäksi koottu suurelta osin perusteellattomassa muodossa eräitä aiemmin eri yhteyksissä esitettyjä ekologisesti kestäviä työllistämiskeinoja. Nyt olisi koottava olemassaoleva tieto yhtenäiseksi tieteellisesti pätevästi argumentoiduksi työllistämishojelmaksi, joka on kyllin konkreetti-

nen, jotta se voidaan ottaa poliittisen päätännän pohjaksi.

Tarvitaan siis laajaa eri alojen tutkijoiden yhteistyötä. Ekologisesti kestävä työllistämishojelmalle on kiistan yhteiskunnallinen tilaus. Suomen hallitus on sitoutunut vähentämään työttömyyttä, joten ekologisesti kestävä työllistämishojelmalle on myös akuutti poliittinen tilaus. Hallituspuolueiden kansanedustajien kommentit hankkeesta ovat olleet rohkaisevia.

Ekologisesti kestävä työllistämishojelman laatimiseksi tarvitaan erityistietämystä laajalta alueelta. Tässä vaiheessa kerätään asiasta kiinnostuneita yhteen. Ilmoita alla olevaan osoitteeseen, jos olet kiinnostunut ekologisesti kestävä työllistämishojelmasta ryhmän toiminnasta. Kerro myös erikoisalasi ja se muoto, miten olet valmis työhön osallistumaan. Työryhmän toimintatapaa ei ole vielä lukoon lyöty, joten voit

vaikuttaa siihen. Mainitse myös, haluatko SUOMI 21- kampanjan postituslistalle, jolloin saat tiedot kaikista kampanjan osa-alueista. Jos tiedät tutkijoita tai muita asiasta tietäviä, jotka voisivat olla kiinnostuneita työllistämishojelman laatimisesta, lähetä heidän nimensä ja osoitteensa, jotta heidänkin voidaan haastaa mukaan.

SUOMI 21-kampanja
Ekologisesti kestävä työllistämishojelma
Esko Pääskylä
Brahankatu 10 A 15
87100 KAJAANI
puh. 986- 625 410

Suomi 21 on kampanja, jonka päämääränä on luoda positiivinen visio 21. vuosisadan Suomesta. Kampanjassa on jo mukana useita kymmeniä yksittäisiä ihmisiä sekä kansalaisjärjestöjä, ympäristönsuojelujärjestöjä Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön kes-

kukseen ja kehitysyhteistyöjärjestöistä poliittisten puolueiden paikallisosastoihin. Keskeisimmät kampanjan osa-alueet ovat:

1. Paikalliset agenda 21:t. Muistutetaan Suomen kuntia YK:n Rion ympäristö- ja kehityskonferenssin Agenda 21:n asettamasta velvollisuudesta laatia paikallinen agenda vuoden 1996 loppuun mennessä. Aiheesta on julkaistu Myrsky ja Mylväys niminen paikallisen agenda laatimissopikirja.

2. Kestävä Suomi- tutkimushojelma. Luontovara- käsitteen avulla lasketaan kestävä kulutustaso. Osa Kestävä Eurooppa - tutkimushojelmaa, kirja valmistella, seminaari syksyllä.

3. Yhteinen maailmamme - tabloidit yhteistyössä Suomen Luonnonsuojeluliiton kanssa, painos 105.000 kpl.

4. Ekologisesti kestävä työllistämishojelma.

KARENSSISANOMAT

3/95 13.6.1995

Julkaisija

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja

Mårten Grönholm

Toimittaja

Hannu Oittinen

Taitto ja tulostus

Markku Ylenius

Toimituksen osoite

Yliopistonkatu 56 B

33100 Tampere

puh & fax 931 - 2124 753

Alueelliset avustajat

Helsinki: Marjallisa Siira

Turku: Hannu Anttonen

Varkaus: Matti Mäkelä

Kuopio: Urpo Mönkkönen

Jyväskylä: Raija Savolainen

Kokkola: Petteri Snellman

Painos 40 000 kpl

Painopaikka

Kangasalan Lehtipaino Oy

PL 28, 36201 Kangasala

URL:ssä <http://www.uta.fi/rekrytointi/> aktiivinen etsijä palkitaan

Työvoima ja -paikat kohtaavat tietoverkossa

Sunnuntain lehtien Palvelukseen halutaan -osastojen lehti ei suinkaan ole ainoa keino avoimien työpaikkojen jäljittämiseksi. Näinä päivinä neuvokas työntetsijä turvautuu tietoverkkoon.

Osviittaa tulevaisuuden työhaakuun on saatu Tampereella, jossa Tampereen yliopiston rekrytointipalvelut on tänä keväänä avannut web-osoitteessa <http://www.uta.fi/rekrytointi/> Internet-verkossa niin sanotun kotisivun, jonka kautta voi saada tietoa avoimista työpaikoista, koulutuksesta tai vaikkapa oikeaoppisen työhakemuksen laatimisesta.

Kotisivu noudattaa World Wide Web -tietopalvelun periaatteita, jossa niin sanottujen assiativisten linkkien kautta pääsee mikrotietokoneen hiirtä klikkaamalla etenemään tietoverkkosivulta toiselle. Käytännössä linkitys tarkoittaa "kuumia sanoja", jotka näkyvät tietokoneen näytöllä erivärisinä kuin muu teksti. Viemällä tietokoneen hiiren sen kohdalla ja klikkaamalla avautuu verkkoysteys

taas uudelle web-sivulle.

Rekrytointipalveluiden sähköiseltä sivulta on pääsy työministeriön avoimia paikkoja sisältävään tietokantaan. Kotisivu sisältää linkkejä myös ulkomaisiin työnvälityspalveluihin, joten vaikkapa sisämarkkina-Eurooppaan työnhakuun mielivät voivat ottaa selvää oman alansa tilanteesta etukäteen.

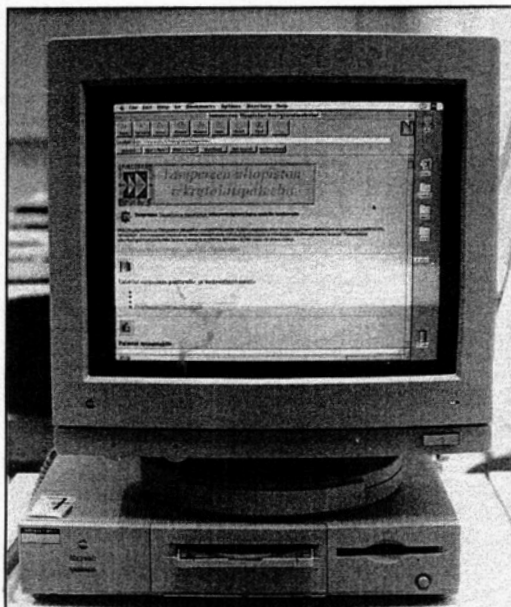
Tietoverkkopalvelu auttaa niin työnantajia kuin työntekijöitäkin kohtaamaan tänä epätavallisten työsuhteiden aikana, jolloin yritykset karsivat sanomalehti-ilmoittelua hakemustulvan pelossa eikä työvoimahallinnollakaan voi olla yliverstaista tietämystä, mitä tulee työtalouksiin.

Elektroninen ilmoitustaulu on esite, hakemus ja käyntikortti samalla kertaa

Työnhakupalvelu Internetissä elää jatkuvasti ja sitä kehitetään aina tarpeen mukaan. Uutisryhmässä [ri.tyopaikat työnantajien on jo nyt mahdollista ilmoittaa avoimista paikoistaan ja esitellä toimintaansa verkossa. Työntekijät puolestaan saavat kertoa itsestään ja markkinoida osaamistaan tällä sähköisellä ilmoitustaululla. Palvelu ei ole sidottu virka-aikaan ja tulee varmasti halvemaksi kuin vaikkapa soitteu ympäriinsä työn löytämisen toivossa.](mailto:sfnet.to-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Uusi palvelu hyödyttäneen etenkin korkeakouluopintojensa loppuvaiheessa olevia ja vastavalmistuneita. Heillä on hyvä tilaisuus hyötyä sähköisestä pestämisestä senkin ansiosta, että yliopistot ja korkeakoulut tarjoavat opiskelijoilleen parhaimmillaan erinomaiset mahdollisuudet käyttää tietoliikennepalveluja muun muassa erityisistä mikroluokista käsin. Luonnollisesti pestikotisivulle voi mennä kuuka tahansa vaikkapa henkilökohtaiseen tietokoneeseensa liitetyn modeemin avulla.

Kunhan aikaa kuluu, Internetin yleistymisen muuttaneen tämänkin palvelun akateemista ilmettä vasta-

Kotisivun "sijainti" Tampereella on lähinnä muodollista sikäli, että palveluun pääsee tutustumaan Internet-tietoverkkoon kytketyllä tietokonepäätteellä vaikka sitten Uudesta Seelannista käisin.

maan paremmin tilannetta työmarkkinoilla ylisummaan.

Kaikki tuskin kuitenkaan koskaan tulevat hallitsemaan tietoverkkoliittymää, eihän läheskään kaikilla ole nykyään mikrotietokonetta. Mahdollisena epäkohtana Tampereen yliopiston rekrytointipalvelun projektipäällikkö Jukka Mäkinen mainitsee sen, että Internetin käyttö saattaa kasvattaa aktiivisten ja passiivisten työnhakijoiden välistä kuluu entisestään. Pulma on osa laajempaa tietoverkko-ongelmaa: kuinka turvata kansalaisten mahdollisimman esteettömän pääsyn koneellisen tiedon ärelle, ilman A- ja B-etuiliitteitä. Avainasemassa tässä tullee olemaan kirjasto-laitos. Sen omistamien tieto-

konepäätteiden avulla tiedon demokraattisuutta ja saatavuutta voitaisiin edistää samaan tapaan kuin lainaus-toiminnalla on tehty tähänkin asti. Internetillä on arviolta 40 miljoonaa käyttäjää ja heidän määränsä kasvaa voimakkaasti. Suomessa aktiivikäyttäjiä lienee noin 200 000.

Palvelu ovat rakentaneet Maarit Mäkinen, Antti Uska ja Anne Suoniemi osana talvella pidettyä Tietoverkkojen käytön koulutusohjelmaa, jonka järjestäjä oli Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus.

teksti ja kuva: ANTTI KOLARI

ATK-opetuksesta OTA ry:ssä

Päättös ATK-laitteiston hankinnasta OTA ry:lle kypsi hiljalleen. OTA ry:n hallituksen saadessa Oulun kaupungilta lupauksen ATK-suunnittelijan palkkauksesta, ratkaisun teko oli helppoa. OTA ry hankki elokuussa 1994 ensimmäiset tietokoneet opetuskäyttöön. Pääkoneen ja 4 oppilaskonetta. Tietokone-luokkaa rakennettiin verkko-ympäristöön, jolloin pääkone toimii serverinä syöttäen ohjelmat oppilaskoneille. Ohjelmistona on Microsoft Office - paketti alkuperäisohjelmajana, lisäksi jokaiselle koneelle on hankittu käyttöisensä. Ohjelmiston hankinnassa pääpaino oli toimivuus, käyttövarmuus ja yhteensopivuus muiden windows-ohjelmien kanssa.

Huhtikuussa 1995 OTA ry:n tietokone-luokkaa laajennettiin neljällä koneella. Tämänhetkinen tilanne on, pääkoneena kaikki valmiudet omaava Pentium lisävarusteinen, lisäksi kahdeksan oppilaskonetta.

Tarkoituksena on liittyä Internet-verkkoon tulevan vuoden aikana.

Miksi?

Tulevaisuus on entistä enemmän sähköisen viestinnän aikakautta. Sähköpostin välityksellä ollaan reaalitajassa monessakin suhteessa mm. valtioneuvoston päätökset ovat nähtävissä sähköisten postien kautta enenevästi ne ovat tulleet paperimuodossa saataville.

Opetusta annetaan työttömille ilmaiseksi neljänä päivänä viikossa. Aamupäivisin on ohjelmassa windows-peruskurssi, joka on tarkoitettu vasta-alkajille eli työttömille, joilla ei välttämättä ole minkäänlaisia valmiuksia tietokoneiden käytöstä ennestään. Iltapäivisin menee jatkokursseja: Word 6.0-tekstinkäsittely, PowerPoint-esitysgraafikka jne. Jatkokursseille pääsyn edellytyksenä on omata windows-peruskurssin tiedot ja taidot, jotka on voinut hankkia muuallakin kuin OTAssa.

Päivisin klo 11.00 - 13.00 tietokone-luokkaa on työttömien vapaassa käytössä heidän omia töitään varten,

koska muualla Oulussa ei ole samaa mahdollisuutta.

Tietokonekurssit ovat Oulussa erit-

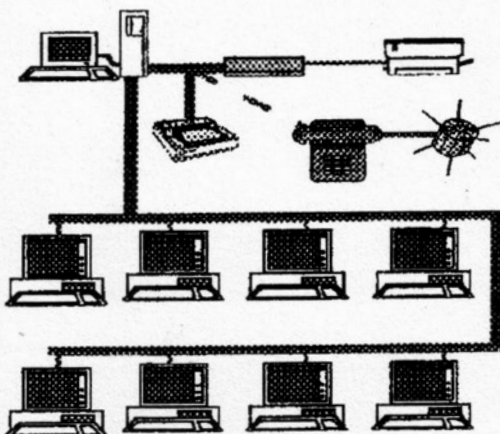
täin suosittuja, minkä osoittaa se, että ensimmäisiä vapaita opiskelupaikkoja OTAssa on vasta marras-joulu-

kuulle.

Ajatus siitä, onko järkevää hankkia oma tietokone-laitteisto työttömien yhdistykselle on varmasti kritiikin arvoisen. Mutta oma tietokone-laitteisto antaa riippumattomuuden muista, verrattuna lainalaitteistoon eli olemme OTAssa oman itsemme Herrat tietokoneiden koulutuksen suhteen.

OULUN TYÖTTÖMIEN OMA-APU RY
JORMA A H O

Kaaviokuva OTA ry:n tietokone-luokan laitteistosta

Pääkone	Pentium lisävarustein
Oppilaskoneet	4 kpl 486 DX2 33 4 kpl 486 DX2 66
Tulostin	Laserjet 4L Väritulostin
Deskjet 500 C	
Skanneri	Mustek 600 C Kuvat / teksti

Kaksi prosenttia työkäisistä työllistetty

Parkano ei aio hellittää tavoitteestaan

Tässä maassa on ainakin toistaiseksi lupa ajatella ja toimia itse- näisesti. Niin yksilö-, kuntakuin millä tahansa tasolla. Terveen järjen käyttöä ei ole lailla kielletty. Kaikkialla tätä ei muisteta tai uskota, ja lymyilläään valtiotai muun vallan leveän selän takana.

Poikkeuksiakin on. Parkanon kaupunki Hämeen, Satakunnan ja Pohjanmaan puristuksessa on yksi tällainen paikka. Siellä kaupunki on kahden vuoden ajan työllistänyt kaksi prosenttia aktiiviyövoimastaan. Eikä maksa paljon.

Näin vakuuttavat ainakin Parkanon kaupungin hallintojohtaja Jukka Ylikarjula sekä Parkanon työttömien

– Ennenkuin työttömyys putoaa alle kymmenen prosentin, on työllistäminen keskeinen tehtävä, sanoo Jukka Ylikarjula.

yhdistyksen puheenjohtaja Juhani Vestergård ja toiminnanohjaaja Eija Mäkinen. Parkanossa tuo prosenttiluku merkitsee noin 80 työllistettyä kuntalaista kerrallaan, eli noin 250 työsuhdetta vuoden aikana.

– Bruttomenot kaupungille ovat 7,4 miljoonaa markkaa vuodessa, valtionosuuden jälkeen nettomenot ovat kahden miljoonan luokkaa. Kun verotulojen kasvu ja erilaisten sosiaalimenojen vähenys otetaan huomioon, tämän tasoinen työllistäminen on kaupungin etu myös taloudellisesti. Jo nyt se näkyy muun muassa liike-elämän vilkastumisena, joka on johtamassa uusien kaupan palveluyritysten perustamiseen, toteaa hallintojohtaja Jukka Ylikarjula.

Kehitys on tuonut tullessaan rakennuskohteita siinä määrin, että vain kolme alle 25 vuotiasta rakennustyöläistä on vailla työtä. Vain yli 45 vuotiaat vaikeasti työllistettävät ovat enää kaupungin kontolla, muut löytävät työn muilla keinoin. Julkisia rakennuskohteita on työn alla 20 miljoonan markan arvosta, lisäksi peruskorjaus- ja omakotirakentaminen on vilkasta.

– Aiomme edelleen pitää kiinni kahden prosentin tavoitteesta. Mikäli pudottaisimme prosentin yhteen, kaupungin nettomenot alenisivat vain 1,5 miljoonaa nykyisen kahden sijasta. Kun työllistämme pitkäaikais-työttömiä, estämme heidän putoamisensa ansiosidonnaiselta päivärahalta toimeentulotuen asiakkaiksi, jatkaa Ylikarjula.

Tilastot kertovat omaa kieltään. Viime vuoden lopun tilastojen mukaan pitkäaikais-työttömyys ei kasvanut Parkanossa, vaikka lisäys koko maassa oli keskimäärin kaksi prosenttia.

Työ luo työtä

Työttömien aktiivit Eija Mäkinen ja Juhani Vestergård nykytelevät tyytyväisinä hallintojohtajan esittäessä lukuja ja näkymiä. Eija Mäkinen

on myös kaupunginvaltuutettu, ja ollut mukana tekemässä kaukaa viisaita päätöksiä.

– Valtuustossa keskusteltiin tavoitteista perusteellisesti, ja yksimielinen päätös oli että työllistetään. Tajuttiin, että työtä on pakko jakaa uudella tavalla. Työttömyyteen alistuminen oli johtamassa umpikujaan sekä kaupungin että kaupunkilaisten kannalta. Tulokset osoittavat valtuuston valinneen oikein, sanoo Eija Mäkinen.

– Jukan henkilökohtaiset ansiot täytyy tunnustaa, sillä keskeisenä virkamiehenä hän pitänyt kiinni valtuuston valitsemasta linjasta. Kaupunkilaisten yleisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja ostovoiman kasvu näkyvät nyt talouden vilkastumisena ja yleisenä vireytenä, Juhani Vestergård toteaa.

Ensi vuoden ratkaisut ovat auki, mutta kaikki kolme ovat sitä mieltä, että kahden prosentin tavoitteesta on syytä pitää kiinni. Tosin yhteensovittamista eritoten sosiaali- ja terveyspuolen normaalin työ- ja virkakieron kanssa tarvitaan. Mutta se on kuitenkin hienosäätöä perusratkaisuun verrattuna.

– Ennenkuin työttömyys putoaa valtakunnallisesti alle kymmenen prosentin, on työllistämisen oltava ykkösasia. Tämä on syytä muistaa, koska näyttää siltä että ensi talvesta on tulossa viime talvea vaikeampi työttömyyskausi, Juhani Ylikarjula pohtii.

Työllisyyden hoito ei Parkanossa ole ollut irrallinen toimintaloikka, vaan se on nähty osaksi yleistä elinkeinopolitiikkaa. Se on ollut myös osa kaupungin imagon luomista, joka puolestaan on houkuttanut yrittäjiä Parkanoon. Niinpä rakennustoiminnan ja kaupan palvelujen lisäksi vilkastumista on ollut puu- ja metallialoilla, joille on syntynyt uusia pk-yrityksiä.

Hallintojohtaja Ylikarjulalla on valtti takatassunsa kun kuntien talouskehitystä tarkastellaan lähitulevaisuudessa.

Terve järki ja viisas asioiden hoito tuottavat hyviä tuloksia. Parkanon hallintojohtaja Jukka Ylikarjula (vas), työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Juhani Vestergård ja toiminnanohjaaja Eija Mäkinen pitävät kahden prosentin työllistämistavoitteesta kiinni myös ensi vuoden ratkaisuja tehtäessä.

– Ne kunnat, jotka eivät ole työllistäneet riittävästi, tulevat kokemaan karvaita yllätyksiä. Huono työllisyystilanne näyttäytyy negatiivisena tämän ja viime vuoden verotilastoja laskettaessa, veikkaa Ylikarjula.

Sleepy Sleepersien laulua mukailen voisi kai todeta, että on kaksi tapaa hoitaa asioita: hyvä ja huono. Parkano on valinnut sen hyvän.

TEKSTI JA KUVAT: HANNU OITTINEN

”Että työvoima olisi mahdollisuuksien tori”

Työvoimatoimiston maine ei aina ja kaikkialla ole paras mahdollinen. Syytä tai syyttä. Mikäli taustalla on syy, huono maine liittyy lähinnä tsaarinaikaiseen kontrolli-ihkeen. Asiakas on aina väärässä. Jos vain jostakin löytyy pienikin synn tapainen, asiakasta täytyy rangaista. Toisaalta vanhat käytännöt pitävät yllä vääräriikin mielikuvaa.

Jotta työllisyyden hoidossa, työttömien aktiivoinnissa ja kaikinpuolisessa auttamisessa päästäisiin eteenpäin, on vääristä käytännöistä ja vääristä mielikuvista päästävä eroon. Työttömien ja työvoimaviranomaisen on uskallettava kohdata toisensa muutenkin kuin paperiisten paperiasioiden parissa.

Huhtikuun alusta voimaan tullut työllisyysasetuksen muutos antaa työvoimatoimistoille aiempaa enemmän itsenäistä päätösvaltaa. Työttö-

– Meillä Parkanossa on pitkät perinteet mutkattomasta asioiden hoidosta, sanoo johtava työvoimaneuvoja Toini Viinämäki 23 vuoden kokemusellaan.

mien keskuudessa on pelkoja, että lisääntynyt valta on mielivaltaa ja vanhan pärtäkeroimallin uusi tuleminen.

– Minusta tuo on turha pelko. Ainakin meillä Parkanon työvoimatoimistossa on pitkät perinteet mutkattomasta asioiden hoidosta sekä työttömien että kaupungin viranomaisten

kanssa. Palaute on ollut hyvää, sanoo Parkanon johtava työvoimaneuvoja Toini Viinämäki.

Myös toinen uudistuksen aiheuttama pelko, eli kymmenen kuukauden työllistämiskäynnin työttömyysturvaa alentava vaikutus, on ainakin Parkanossa turha.

– Meillä tehdään edelleen vain

kuuden kuukauden päätöksiä, sillä rahat eivät muuten riitä tavoitteen mukaiseen työllistämiseen. Ehkäpä voimaan tulleet muutokset auttavat sekä työttömien että työvoimaviranomaista miettimään koko hommaa pitkäjänteisemmin.

Asetuksen muutos tarjoaa ”työllistämispolkuja” uutena ideana, mutta Toini Viinämäen mukaan näitä polkuja on Parkanossa tallattu jo pitkään. Johtavan työvoimaneuvojan oma idea on pidemmällä.

– Olen joskus miettinyt, että työvoimatoimiston tulisi olla eräänlainen tori, jonne asiakkaat ohjattaisiin poimimaan parhaat tarjoukset. Päämäärää kohti mentäisiin yhdessä lyhyemmän tai pitemmän polun kautta.

Osana muuta yhteiskuntaa

Hän näkee työvoimahallinnon yhtenä lenkinä yhteiskunnan palvelujen ketjussa, ei erillisenä saarekkeena. ”Pelkkä” työllistäminen voi vaikeuttaa asioiden hoitoa, sillä epätasapaino työllistämisen, vapaiden työmarkkinoiden ja kuntien virkojen välillä voi johtaa moniin ongelmiin työelämässä, mm. loppuunpalamiseen työttö-

myyden uhan tai virkojen lakkauttamisen pelossa.

– Tiukka tulosaajattelu työelämässä johtaa näkökulman kapautumiseen ja kokonaisuuden häviämiseen. Työttömien, työllistettyjen ja työssäolevien tulisi kohdata toisensa, ja tällä joustava työvoimahallinto voi olla ratkaiseva tekijä, arvioi Viinämäki.

Pieni on kauniin työvoimahallinnossakin, ja Parkanon toimisto on ilmeisesti passelin kokoinen. Kerran viikossa Parkanosta käydään pienessä naapurissa Kihniössä. Siellä on tupa niin täynnä, että polkujen pohtimiseen täytyy varata aika Parkanon toimistoon.

Ay-liikkeeltä ja ansiosidonnaista päivärahaa saavilta Toini Viinämäki odottaa suurempaa solidaarisuutta peruspäivärahalla ja työmarkkinatuella olevia kohtaan, sillä heidän puolestaan ei juuri kukaan korota läntä.

Toini Viinämäki on tyytyväinen työhönsä 23 vuoden rupeaman jälkeen.

– Tulosta on tehty. Ei hienoilla projekteilla, vaan itse opituilla keinoilla. Yhtenäkkään aamuna ei ole ollut vastenmielisiä lähtöä tähän työhön.

HANNU OITTINEN

Kokkolan Työttömien tilat moninkertaistuivat

Huhtikuun puolessavälissä suurenivat Kokkolan Työttömien toimilat huomattavasti. Noin neljänkymmenen neliön tilasta muutettiin kahdensadan neliön tiloihin, entiseen päiväkotiin, joka vapautui kyseisestä toiminnasta samoihin aikoihin.

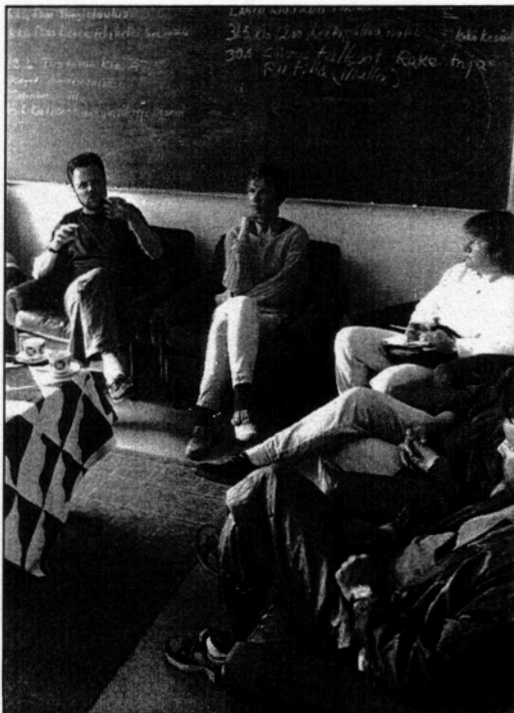
– Kyllähän monet siunailivat, että mitä me niin isoilla ja hienoilla tiloilla teemme, kertoo yhdistyksen puheenjohtaja Juhani Kolppanen. Heidän mielestään entiset tilat olisivat kelvanneet hyvin työttömille.

– Tämä ehkä johtuu siitä, että he olivat jo niin tottuneita käymään vanhoissa tiloissa, tunsivat ne jo omikseen, etteivät he halunneet mitään muutosta, mutta toisalta ehkä siitäkin alemmuudenkompleksista mitä työttömäksi joutuneet henkilöt yleensä kokevat. He kokevat tilanteensa yleensä siten, ettei heille mitään tarvitse järjestääkään.

Nyt talossa on asuttu vasta parisen kuukautta, mutta Jussi sanoo havainneensa nyt jo, että ääni kellossa on muuttunut. Nyt tiloja kehuaan hienoiksi ja tarkoituksenmukaisiksi.

Muuton myötä taloon saatiin lisäksi kolme työntekijää: Kokkolan Työttömien toiminnanjohtajana aloitti muuton aikoihin Petteri Snellman ja kuukautta myöhemmin keittäjänä Kaija Kultala. Aktiivi-Kokkolan projektisihteeri Anneli Moilanen muutti myös kimpsumieheksi ja kampsuineen taloon, sillä aiemmin oli jo päätetty, että kaikki työttömiä yhdistävät organisaatiot pyritään saamaan saman katon alle. Aktiivi-Kokkola kun järjestää koulutusta ja aktiivista toimintaa työttömille sekä työttömyysuhan alla oleville henkilöille.

Tätä täydentää sopivasti vielä

Nuorten palvelu, joka tuli taloon parisen viikkoa sitten. Järjestö tekee työtään pääasiassa kaduilla, auttaen vaikeuksiin joutuneita nuoria, puhumalla heidän kanssaan, auttamalla heitä selviytymään pahimman yli tai

osuuskunta Hantlankarilla on yhteinen toimistotila ja Aktiivi-Kokkolalla sekä Nuorten palvelulla omat toimistotilat. Yhteen huoneeseen ovat talon naiset majoittautuneet kangaspuineen. Muut tilat ovat yhteisessä käytössä.

– Hullunkurista on, että kun muuttimme tänne näytti siltä, että tilaa on yllin kyllin. Nyt taasen näyttää siltä, että meille saattaa tulla jopa tilanahautta, naureskelee Kolppasen Jussi. Näin tullee käymään jos suunnittelemmme lapsiparkkisysteemi toteutuu.

– Vaihtoehtona tullee silloin eteen levittäytyminen talon tällä hetkellä kylmillä olevaan yläkertaan. Sinne olisi todennäköistä saatavissa kohtuullisin kustannuksin lisätilaa, värsinkin jos työ tehdään työllisyysvära-

– Ja onhan talon alla vielä täysi kellarikerros, jos oikein ahtaaksi käy, virnuilee Jussi.

Tästä tilitytöy kuitenkin vielä neuvotella vuokraisännän kanssa, joka on Kokkolan kaupunki. Se on luovuttanut talon korvauksesta yhdistyksen käyttöön. Yhdistys ainoastaan huolehtii talon kunnossapidosta sekä pihan kunnossapidosta.

Jussi kiittelee kaupunkia siitä, että se on näin myönteisesti työttömien asiaan suhtautunut. Suurimman kiitoksen ansaitsee silti seurakunta, jonka tiloissa majoitettiin lähestulkoon kaksi vuotta.

– Vaikka tilat olivat pienet ja epä-tarkoituksenmukaiset on rehellisesti tunnustettava, että ilman niitä emme olisi nyt tässä talossa. Se edesauttoi asiaa huomattavasti.

Vaikka nyt muutettiinkin seurakunnan tiloista pois jatkuu yhteistyö edelleen. Kivenheiton päässä sijait-

sevassa seurakuntatalossa järjestetään edelleen työttömien ruokailu kahtena päivänä viikossa, paitsi kesäaikana ainoastaan kerran viikossa. Tarjoilusta ja tiskaamisesta huolehtivat yhdistyksen vapaaehtoistyöntekijät, joita on löytynyt tähän saakka kiittävästi.

Seurakunnan ruokailua täydentää sopivasti parisen viikkoa sitten aloitettu oma ruokailutoiminta. 10-15 markalla saa ostaa todella maittavan ja hyvän aterian.

Kahviakin on päivittäin tarjolla parin markan kuppihintaan samoin kuin pullaa ja villillä jopa pannareita ja lätytyä Kaija Kultalan loihittessa niitä esiin. Ne ovat saaneet kehuja samoin valmistamansa ruoka yleensäkin.

Tarkoituksena on, että ruokailu pyörisi omillaan ja siksi hinnat voidaan myös pitää kohtuullisina. Voittoa ei tavoitella, vaan ainoastaan sen, että työttömille voidaan tarjota edes yksi lämmin ateria päivässä. Monet työttömät kun ovat jopa keittotaidottomia.

Talo on suunniteltu kaikkien työttömien kohtaamispaikaksi ikään, ruutuun ja sukupuoleen katsomatta. Sopivien välejä järjestetään luentoja ja erilaisia keskustelutilaisuuksia, jottei elämä menisi pelkäksi oleskeluksi.

Perin tyytyväisiä taloon joka tapauksessa nyt ollaan. Vanhan puutalokampungin liepeillä oleva puutalo henkiä syvä ymmärtämystä kävijöitä kohtaan.

– Ellei paras, niin joka tapauksessa Suomen toiseksi paras työttömien talo, meillä on, kehaisee Kolppasen Jussi.

PETTERI SNELLMAN

Merelliset kesäpäivät Pietarsaareissa

Kauniissa ja idyllisessä, vuonna 1652 perustetussa ja nykyisin noin 20 000 asukkaallaan Pietarsaareissa, järjestetään Vaasan läänin työttömille Merelliset kesäpäivät 11-12. elokuuta.

Idea kesäpäivien järjestämisestä syntyi keuhkautta TyöPietarsaari -projektin ohjausryhmän kokouksessa. Päivien käytännön toteutuksesta vastaavat TyöPietarsaari -projekti ja Pietarsaaren Työttömien Yhdistys.

Kesäpäivät alkavat perjantaina klo 9.00 tutustumisella työttömien Pajaan, jossa tarjoamme tervetulo-kahvit. Sen jälkeen on vuorossa Pietarsaaren esittely, jonka aikana pienimmät vierailijat saavat temmeltää avoimessa päiväkodissa Tomtebossa.

Yhden maissa on vuorossa ruokailu Merillä, jonne on noin 10 km:n matka Pietarsaaresta. Ruokailun jälkeen voi tutustua Suomeen ainoaan arktiseen museoon Naniin tai vaihtoehtoisesti ase- ja moottori-

pyörämuseoon. Viimeinen tapahtuma maissa järjestetään Fanta Sea Parkissa, uimapa-ratissa, jossa on mm. aaltoallas, vesiliukumäki, poreallas, vesikupoli ja kahvila.

Lauvaliput jaamme satamaterminaalissa noin klo 20 ja MS Fennia lähtee laiturista klo 21, Skelleftehön saavumme yöllä klo 1. Paluu Pietarsaareen alkaa aamulla ja lähtöastatassa olemme noin klo 15. Tuolloin alkaa kotimäki, ellei kaupunki ole houkuttanut luo-moihinsa jatkamaan kesänviettoa meren äärellä.

Normaalihinnoin Merelliset kesäpäivät maksavat aikuiselta osanottajalta 473 mk, joten uskomme päiville olevan kysyntä. Harvalla työttömällä on varaa varsinaiseen kesämatkailuun, joten toivomme Merellisille kesäpäiville runsaasti osanottajia. Varaukset ja tiedustelut TyöPietarsaaren projektisihteeri Merja Kivelä, puh. 967 - 7244 486.

"Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat"

Särvintä järvestä ja omalta pellolta

Kallaveden särkiä perkasivat Sirkkulanpuiston rannassa (vas.) Jukka Karjalainen ja Risto Lappalainen. Lopputuloksena oli itse purkittuja "kalasäilykkeitä", jotka kypsyivät maukkain Likhahden puuleivinu-nissa Jukan ohjeiden mukaisesti.

Savon omatoimitus työttömät Leppävirralla ja Kuopiossa nauttivat leipälaulunsa itse. Oma sävel syntyy järven ja pellon antimista. Kun nälkä kurnii, nousee itse tehty ruoka arvoonsa. Jo toisena peräkkäisenä kesänä ovat vierhepeukalot

porukalla kunnostaneet kasvimaansa. Toistaiseksi ei puutarhatyöhön ole ollut tungosta, ja palstoja on riittänyt kaikille halukkaille.

Leppävirran farmilla viljeltiin viime kesänä perunaa ja vihanneksia. Lehtikuvistakin kuuluisiksi tulivat

farmin kanat ja pari possua. Työttömien ruokala Seurahuone muonitti kävijöitään monen viikon ajan oman tilan tuotteilla. Taajaman kyljessä sijaitsevan Utujan omatuotimieskusten farmareiden kumppanina on Sirkkulanpuiston toimintayhdistys Kuopiossa ja sponsoreina mm. seurakunta, kunta ja Raha-automaattiyhdistys. Luonnollisesti hyvää naapuriparia on saatu oikeilta viljelijöiltä.

Kuopiossa työttömien ja Sirkkulanpuiston käytössä on useitakin viljelypalstoja. Pihlajamäen luomupellon pinta-ala on yksi hehtaari. Niitty-lahden puutarha on luonnonkauniilla paikalla Kallaveden rannalla vanhan metsänvartijan talon pihapiirissä.

Porukat ja perheet, tervetuloa!

Nyt heittävät Kuopion ja Leppävirran aktiivit muulle maalle sellaisen idean, että sitä tuskin voi vastustaa: Poiketkaa paikan päällä kesän aikana!

Todella halpa leirityspäinen retkeilymajoitus talkooroimukineen on tarjolla. Rantasaunat sauhuavat, veneet viljelevät ja tarinat sen kuin paranevat mukavassa seurassa. Oma tanssilavakin odottaa.

Yhteyden saa puhelimella 949- 379 441/Eikka, 940 - 5464 639/Upi tai 9400 - 579 772/Pete. Rantasaunatvan voi varata puh. 971 - 2613 091.

Omatoimitukea työttömille

Sirkkulanpuisto etsii uusia koulutusideoita

Kuopion läänin työvoimapiiri on myöntänyt Sirkkulanpuiston toimintayhdistys ry:lle omatuotimieskustusta, jolla voidaan järjestää työttömille henkilöille tarkoitettuja koulutusilaisuuksia kesän ja syksyn aikana.

Sirkkulanpuiston 10 toimipaikassa odotetaan nyt innolla työttömien nuorten, ja aikuisten ideoita ja koulutusideoita. Avustusta saa käyttää väliläiden ja oppiaineiston ohella kurssimaksuihin, luento-

palkkioihin sekä oppilaiden ja opettajien matkakustannuksiin.

Sirkkulanpuisto toivoo nuorilta ja aikuisilta työttömiltä ideoita omatoimisten koulutusilaisuuksien järjestämiseksi työvoimapiirin avustuksella. Ota pian yhteyttä puh. 2829 388 kiertämyskeskus/Jukka, 2612 887 Sateenkaari/Maria tai Juha, 2613 091 Likolahti/Paula, 949-379 441, 9400-579 772.

Keski-Suomen työttömät kuulivat kansanedustajiaan

Vaalipuheet eivät vastaa hallitusohjelmaa!

Teihin ei voi luottaa! Ennen vaaleja te puhutte yhtä ja vaalien jälkeen toista", puuskahti Niilo Nuutinen kansanedustajille Keski-Suomen työttömien yhdistyksen tilaisuudessa 22.5. Kolme vuotta työttömänä ollut betonimies oli huolissaan työttömyysturvan heikentämisestä.

Työttömien Rantakievariin oli saapunut kymmenestä läänin kansanedustajasta seitsemän: Marja-Leena Viljamaa, Kalevi Olin, Reijo Laitinen, Pekka Leppänen, Erkki Partanen, Juhani Karpio ja Mauri Pekkarinen. Poissa olivat Aino Suhola, Johannes Leppänen ja Toimi Kankaanniemi.

Kansanedustaja Pekka Leppänen vakuutteli Niilolle ja 70 muulle kuulijalle, että ansiosidonnaisen päivärahahan aikarajan laskeminen 500 päivästä 300 päivään ei tule menemään läpi.

– "Eikä kaikista pienituloisempien tuloja enää heikennetä".

Muutama koskettava yleisön puheenvuoro toi esille sen epäkohdan, että 10 prosenttia työttömistä on kokonaan vailla työttömyysturvaa ja toimeentuloa. Yksikään paikalla olleesta kansanedustajasta ei tätä lueksa tiennyt!

– "Ei tarvitse ihmetellä suomalaisia itsemurhatilastoja. Minäkin olen ajautunut itsemurhan partaalle. Mistään ei saa mitään ja minua hyppyytetään luokulta luokulle. Eläkkeäätös viipyy ja rahaa ei anneta soppalastakaan", kertoi Urho Nyberg, jonka 30 vuoden työra katkesi 1,5 vuotta sitten yllättäen.

Reijo Laitinen lohdutteli, että eläkkeiden ja työttömyysturvan pitkiä käsitteily- ja valitusajoja yritetään ly-

hentää. Lakialoite on jo tehty. Pekka Leppäsellä oli hyvä neuvo hitaan byrokratian urehelle:

– "Ottakaa poliitikko mukaan viirastoon, kyllä ne pölyttyneet paperit silloin löytyy".

Kansanedustajat esittelivät työttömille hyvinä uutisina lisätuloarvion 1,6 miljardin työllistämismäärärahoja. Samassa paperissa on kuitenkin huonojakin uutisia: poistetaan työmarkkinatuki kotona asuvalta, indeksikorotus työttömyysturvasta ja kotihoidontuki työttömältä sekä leikataan asumistukea, opintotukea ja lapsilisää.

Yleisöstä Anja Näivö, kolmen lapsen yksinhuoltaja, huomauttikin, että työllistämisrahat kerätään työttömiltä ja pienituloisista itseltään.

– "Eikö joskus voitaisi ottaa hyviä ideoita puuttuu. Koulutettavien motivaatio on vähentynyt, kun usean kurssin jälkeen ei ole löytynyt työtä. Mutta koulutus olisi nähtävä myös itseisarvona ja henkisenä tukena, joka helpottaa työttömän arkea."

– "Sapativapaa, kuuden tunnin työpäivä ja ylitöykiekto toisivat monelle tässäkin salissa istuvalle työlle, uskoi Kalevi Olin.

– "Työpaikoilla on kuitenkin kova vastustus tällaisiin uudistuksiin", muistutti ammattiyhdistyspoliitikko Erkki Partanen.

– "Tukityöllistämisen nykyinen taso kyetään säilyttämään Keski-Suomessa", kertoi Keijo Lipen Työvoimatoimistosta. "Työvoimakoulu-

tukseenkin rahaa on riittävästi, mutta hyviä ideoita puuttuu. Koulutettavien motivaatio on vähentynyt, kun usean kurssin jälkeen ei ole löytynyt työtä. Mutta koulutus olisi nähtävä myös itseisarvona ja henkisenä tukena, joka helpottaa työttömän arkea."

Lopuksi kansanedustajiin vetosi työttömien yhdistyksestä Jyrki Kiikka: – "Toivottavasti tulette tänne Rantakievariin toistekin. Nämä työttömien tarinat ovat joskus raskaita kuulla. Mutta teidän kansanedustajienhan ei tarvitse niitä kuunnella kuin maanantaisin. Me kuuntelemme niitä joka päivä".

TEKSTI JA KUVAT: RAUJA SAVOLAINEN

Kuopan kysely, Alhon vastaus

Edustaja Kuoppa: Arvoisa puhemies! Esitän ministeri Alholle seuraavan suullisen kysymyksen:

Työttömän peruspäiväraha on 118 markkaa ja se maksetaan viitenä päivänä viikossa. Päivärahasta peritään myös veroa, joten kiiteen saatava tulo jää alle toimeentulo minimin. Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä työttömän peruspäivärahan ja työmarkkinatuen vapauttamiseksi verosta työttömän perustoimeentulon turvaamiseksi?

Ministeri Alho:

Arvoisa puhemies! Vastauksena ed. Kuopan suulliseen kysymykseen haluan todeta ensinnäkin lyhyesti sen, että hallitusohjelmassa on lähdetty siitä lähtökohdasta, että työn tekeminen tulee aina kannattavamaksi kuin esimerkiksi sosiaalisten etuuksien saaminen. Toisaalta on pidetty myös hyvin tärkeänä, että erilaiset kannustinloukut voitaisiin tunnistaa ja tehdä nopeita toimenpiteitä, että ne voitaisiin poistaa. Nämä kaksi periaatetta ovat tärkeitä. Tästä syystä ehdotus siitä, että peruspäiväraha ja markkinatuki vapautettaisiin verosta, johtaisi päinvastaiseen tarkoitukseen. Lisäksi vielä, jos ajatellaan verotusta ja toisaalta esimerkiksi työttömyys- ja työjaksoja, verotuksen kohtaan tuetaan tietysti koko vuoteen. Tämä saattaisi johtaa siihen, että se hyvää tarkoitava tuki, jota ajateltiin työttömille ihmisille tulevan, haajoa leveälle ja olisi esimerkiksi kuntien vuotuisen verotulojen kannalta epätarpeellisen mukainen. Toisin sanoen hyvältä kuulostava ehdotus johtaisi periaatteellisiin ristiriitoihin hallitusohjelman kanssa eikä olisi myöskään tarkoituksenmukainen työttömän kannalta. Lisäksi voi sanoa myös, että asumistuki yhdessä työmarkkinatuen ja peruspäivärahan kanssa on yrittäjä mitoitettu niin, että sillä tulee toimeen, ei kylläkään kovin leveästi.

Edustaja Kuoppa: Arvoisa puhemies! Esitän seuraavan lisäkysymyksen:

Onko ministeri Alhon mielestä oikein, että 118 markan peruspäivärahasta, jota maksetaan vain viitenä päivänä viikossa, peritään Kelan ilmoituksen mukaan 20% vero, kun huomattavasti suuremmista omaisuustuloista peritään vain 28% vero tulevan hallitusohjelman mukaisesti?

Ministeri Alho: Arvoisa puhemies! Verotus tietenkin tämän kaltaisissa tuloissa on hyvin kireä. Tästä syystä onkin välttämätöntä, että verotuksen kohdalla aikaansaadaan muutoksia. Olennaisempaa tämän kysymyksen asettelu kannalta on kuitenkin se, että verotus ja sosiaaliset tulonsiirrot voidaan yhdistää niin, että työn tekeminen kannattaa aina. Tässä tapauksessa ajatus siitä, että tällaiset tulot olisivat verovapaata, olisi päinvastainen tälle pyrkimykselle.

Edustaja Kuoppa: Arvoisa puhemies! Kun nyt ministeri Alhon suulla on todettu, että veron poistaminen on hallitusohjelman vastainen, pystytäänkö sitten vaihtoehdona todella nopeasti järjestämään työttömille työtä, sillä sitähan he odottavat?

Ministeri Alho: Arvoisa puhemies! Se on tämän hallituksen olemassaolon perusta. Tarkoituksena on luoda nimenomaan uusia työpaikkoja mutta poistaa työllistymis- ja työllistämisen esteitä.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

Lisää yhteistyöhalukkaita (myöhästyneitä) puolueita

Lehtemme edellisessä numerossa julkaisimme määrärahojen mennessä kysymyksiimme vastanneiden puolueiden vastaukset. Vastajina olivat keskusta, kristilliset ja RKP. Lehtemme kaksoisnumerossa painossa posti toi vasemmistolien vastaukset kirjeitse. Hieman myöhemmin selvisi, että SDP oli vastoin nimenomaisia ohjeita faxannut vastaukset TVY:n toimistoon Helsinkiin. Toimitus/tiedotus oli ja on edelleen Tampereella. Kannattaa siis uskoa annettuihin osoitteisiin ja päivämäärin, mikäli aikoo saada asiansa julk.

nuor-, perus-, puol (RKP), viher- ja kaikille muille suomalaisille!

Kertaamme vielä kysymykset:

1. Mikä oli ryhmänne keskeinen työllisyystyöttömyyteen liittyvä tavoite vaalikampanjassa ja kuinka se tulee toteutumaan eduskunnassa/hallituksessa?
2. Jos olette valmiit leikkaamaan työttömyysturvasta, niin kuinka paljon? Entä onko teillä malli, kuinka nuo leikkaukset väljettäisiin?
3. Oletteko valmiit pitämään yhteyttä työttömiin TVY:n/Karensisalanomien kautta koko vaalikauden ajan?

SDP:n eduskuntaryhmä

1. Sosiaalidemokraattien tärkein tavoite on työttö-

myyden puolittaminen vaalikauden aikana. Tämä edellyttää koko vuosikymmenen lopun kestävää nopeaa taloudellista kasvua sekä aktiivisen työvoimapolitiikan tehostamista välittömästi. Eri-työtoimien kohteena ovat pitkäaikais- ja nuorisotyöttömät.

2. Valtion velan kääntäminen laskuun edellyttää tuoreimpien arvioiden mukaan vähintään 20 miljardin markan suuruista uusien menojen supistuksia vaalikauden aikana. Menojen supistukset kohdennetaan sosiaalisesti oikeudenmukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa työttömyysturvan perusrakenteiden säilyttämistä, mutta säästöjä ei silti kyetä välttämään.

3. Olemme.

Vasemmistolien eduskuntaryhmä

1. Suomi on taloudellisesti aikaisempaa yhtenäisempi muiden maiden talouksiin: myös suomalaisilla yrityksillä on laajasti kansainvälistä toimintaa ja lisäksi jo ETA-sopimuksessa poistui tavaroiden ja palvelusten ja pääomaan liikkumista koskevat esteet. Näissä oloissa entiset keinot työllisyyden kohentamiseen ei ole käytettävissä. Hallitus on näissä uusissa oloissa päättänyt valtiontalouden tasapainottamisella luoda edellytykset talouden kasvun jatkumiselle hyvänä mahdollisimman pitkään niin, ettei maa ajautuisi seuraavaan taantumaa ylikkaantuneena. Ennen kuin valtion velkaantuminen on saatu sietettäväksi, ei ole mahdollisuutta verotusta keventämällä elvyttää kotimaista kysyntää. Ensimmäinen keino on siis talouspolitiikka.

Työmarkkinajärjestöillä on keskeinen rooli siinä, tukevat palkkaratkaisut tätä talouspolitiikkaa. Toissijaisesti pyritään perinteisiin työministeriön käytössä olevin keinoin järjestämään työtä.

2. Hallitusohjelmanevoteluissa sovittiin erästä työttömyysturvan leikkauksista. Muiden vuosien osalta tilanne riippuu valtiontalouden kehityksestä ja työmarkkinajärjestöistä.
3. Olemme.

ESKO HELLE RYHMÄN PUHEENJOHTAJA

ANTTI KALLIOMÄKI
EDUSKuntaryhmän
PUHEENJOHTAJA
(NYKYINEN KAUPPA- JA
TEOLLISUUSMINISTERI)

Lakipykälät muuttuvat - muut- tuuko työttömän tilanne?

Milloin putoan johonkin sudenkuoppaan, kun en tunne lakeja ja asetuksia? pohtii moni työtön.

Huhtikuun alusta tuli taas voimaan nippu työttömiä koskevia lakiuudistuksia, ns. Skogin paperi. Mitähän siinäkin sanotaan?

Asiasta tentattavana on **Markku J. Kekäläinen, Helsingin Työttömät ry:n toiminnan käynnistäjä ja ensimmäinen puheenjohtaja (vuosina 1993-94). Kekäläinen jatkaa toimintaansa HeTyssä taloudenhoitajana. Hän on perehtynyt työllisyyslakiin 'virkansa puolesta' mattimeikälistä perusteellisemmin.**

Mitä hyviä puolia viimeisimmässä työllisyysasetusten uudistuksessa on?
- Hyviä puolia on se, että siinä pyritään estämään keinotuluntuontien työllistäminen. Ei ole työttömien etujen mukaista, että työnantajat hotvat työllistämistuella saatavan talvan työvoiman käyttöön.

- Viime vuosina on törmätty usein siihen 'tosiasiaan', että työnantaja edellyttää työttömältä työllistämistukikehpoisuutta. Hän palkkaa vain tukeen oikeutettuja ja vain puoleksi vuodeksi, minkä jälkeen vaihtaa taas uuteen tukikehpoiseen.

- Uuden lain mukaan yksityinen työnantaja ei saa työllistämistukea määräraikaiseen työsuhteeseen, ja se on hyvä asia. Toisaalta, kun työllisyystilanne on näin huono, pitäisi ehkä sallia poikkeuksia tähän sääntöön.

Onko tänä päivänä yleensä tarjolla vakituisia työpaikkoja?

- Kyllä on. Monet tehtävät ovat jatkuvia, mutta on syntynyt keinotulunuominen tilanne, että työntekijää aina vaihdetaan työllistämistuen saamisen vuoksi. Siinä ei ole mitään järjettä. Määräraikaisia työsuhteita on tietysti ollut ennenkin, mutta keinotuluntuontien määräraikaisuus on lisääntynyt.

Kohti pysyviä työpaikkoja?

Eivätkö ns. epätyypilliset työsuhteet ole tulleet jäädäkseen?

- Tietysti epätyypilliset työsuhteet ovat lisääntyneet. Mutta jos esimerkiksi siirryttäisiin 30 tunnin viikkotyöaikaan, osa näistä epätyypillisistä työsuhteista katoaisi. Ne katoavat myös silloin, kun työvoimasta alkaa olla jonkinasteista niukkuutta.

Työllistämistukia karsittiin, mitä se merkitsee?

- Työllistämistukien kohdalla on tapahtunut selkiyttämistä, ei niitä ole varsinaisesti karsittu, vain nimikkeitä on vähennetty. Tämä yksi merkittävä karsinta on tehty: yksityinen työnantaja ei saa tukea määräraikaiseen työsuhteeseen.

Kun yksityinen työnantaja voi saada työllistämistukea vain toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen, tulleeko nyt uusia, pysyviä työpaikkoja?

- Toivotaan. Mutta tätä voidaan kiertää siten, että toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen määrätään koeaika, maksimissaan neljä kuukautta. Koeajalla oleva voidaan irtisanoa ilman mitään selityksiä. Tämä heikentää työntekijän työsuhdeturvaa, jos koeajan käyttö lisääntyy.

Pitkäaikaistyöttömän 'status'

Pitkäaikaistyöttömyyden määritelmä muuttui myös...

- Se on positiivinen uudistus. Pitkäaikaistyöttömyys voidaan nyt määritellä useamman jakson perusteella. Lyhytaikainen työ, sairaus tai koulutus ei katkaise enää pitkäaikaistyöttömyyden 'kertymistä'.

- Mutta heikennys tässä on se, että pitkäaikaistyöttömyys alkaa vasta 12 kuukauden työttömyyden jälkeen, ennen oli jo viisi kuukautta kuuden kuukauden aikana työttömänä ollut pitkäaikaistyötön. Käytännössä kuitenkin monilla paikkakunnilla työllistettiin vasta, kun oli ollut 12 kuukautta työttömänä.

- Opiskelun ja sen jälkeisen työharjoittelun järjestäminen käy nyt joustavammin. Ennen tuli vaikeuksia työharjoittelun järjestämisessä, koska opiskelu oli katkaissut mahdollisuuden työllistämistukseen, joten harjoittelupaikkaa ei löytynyt.

On mukavaa, että työntöesta, sai-

"Näiden muutosten keskellä työttömien pitää edelleen olla liikkeellä", sanoo legendaarisen Murrostorstain vastuullinen järjestäjä Markku J. Kekäläinen Helsingin Työttömät ry:stä.

raudesta tai opiskelusta ei enää rangaista. Mutta voiko työtön olla myös lomalla?

- Voi olla kotimaassa, jos ilmoittaa osoitteen tai jonkin muun systeemin, jolla työvoimaviranomainen saa kiinni. Jos menee lomalle ulkomaille, katkeaa työttömyyskorvaus.

Ei enää soviteltua

Mikä lakiuudistuksessa on työttömän kannalta hankalaa?

- Se, että työllistämistukeen on oikeus vain työsuhteissa, joissa työaika on 85 prosenttia normaalityöajasta. Silloin ei ole mahdollista saada soviteltua päivärahaa, johon on oikeus alle 80 prosentin työajalla. Ongelma tulee siinä, että usein näissä kuntien ja valtion työllistämispäikoissa palkka ei ole palkkattavan koulutusta ja ammatitaitoa vastaavaa. Palkka on pieni,

yleensä vähän yli 5000 markkaa, mikä tarkoittaa, että jo noin 230 markan päivärahalla olevat joutuvat menemään töihin pienemmällä palkalla kuin päiväraha on. Tämä on nykyään aika tavallista. Ennen soviteltu päiväraha helpotti tätä taloudellista takapakkia.

- Lyhyissä työsuhteissa ja sovitellussa päivärahassa on yksi ongelma. Ensi vuonna tulee taas voimaan laki, jossa määrätään, että soviteltua päivärahaa maksetaan maksimissaan vain kahden vuoden ajalta, yhteensä 150 päivältä. Vuoden 1994 loppuun vuoden 1995 loppuun tämä laki ei ole ollut voimassa. Kun kaikki päivänkin työsuhteet menevät sovitellun päivärahallaan, alkaa pitkäaikaistyöttömille tulla eteen tilanteita, että ei voi saada enää ollenkaan soviteltua päivärahaa. Tienaavat vaikkapa 1000 markkaa lyhyestä työsuhteesta, se panna sovitellun piiriin, mutta oi-

keus soviteltuun on loppunut...tämä on aika nurinkurinen tilanne.

Puusta pudonneet ja...

Onko työttömien määrän pudottaminen 200 000:een mahdollista?

- Siihen on olemassa suunnitelma, jonka perusteella se on realistista. Mutta, ikävä kyllä, yhtenä keinona käytetään sitä, että osa työttömistä puodotetaan työnvälitysjärjestelmän ulkopuolelle. Jo nyt käytetään käsitettä 'syrjäytymässä oleva työtön'. Tätä varten ajetaan perusturvauudistusta, jonka puitteissa pitkäaikaistyötön tulotaisiin lähinnä pitämään hengissä sen jälkeen, kun se on 'syrjäytynyt'. Tämä ei ole kovin inhimillinen malli.

- Sosiaaliturvaan tarvitaan perusteellinen kokonaisuudistus ennenkuin näitä ongelmia pystytään järkevällä tavalla ratkaisemaan. Kaikkia asioita pitäisi tarkastella uudestaan, yhteiskunnan muuttuneen tilanteen mukaisesti.

...vähän säikähtäneet

- Koska sosiaaliturva perustuu tuonsiirtöihin hyvätuolisilta vähempioisilta, sen uudistaminen on vaikeaa. Se kilpistyy siihen, että hyvätuoliset nostavat hirveän mököän, jos heidän etuksiinsa puututaan. Niinpä sitten koko ajan ne, jotka ovat suuren timon tarpeessa, menettävät eniten.

- Näiden muutosten keskellä työttömien pitää olla edelleen aktiivisesti liikkeellä, sen uudistaminen on vaikeaa. Se kilpistyy siihen, että hyvätuoliset nostavat hirveän mököän, jos heidän etuksiinsa puututaan. Niinpä sitten koko ajan ne, jotka ovat suuren timon tarpeessa, menettävät eniten.

Onko työttömällä 'kaikesta huolimatta unelmia'?

- Jaa-a. On työttömällä unelmia siinä kuin muillakin ihmisillä. Ja unelmat ovat tärkeitä, niitä pitääkin olla. Mutta ikävä juttu on se, että työttömille luodaan väärin perustein unelmia. Ihmisille syötetään herkästi katteettomia toiveita työllistymisestä mm. yrittämisen kautta.

- Oikeaa työvoimapolitiikkaa olisi se, että jokaisen ihmisen todellinen tilanne kartoitettaisiin ja hänelle luotaisiin reaalinen mahdollisuus käyttää omia kykyjään tässä yhteiskunnassa.

MARJALIISA SIIRA

Espoon kaupungin työllisyystoimikunta:

Työttömyys alle puoleen kolmessa vuodessa

Espeen kaupunginhallituksen asettama työllisyystoimikunta on saanut työnsä valmiiksi. Toimikunnan tavoitteena on, että työttömyysaste alenee alle 10 prosentin vuoden 1996 loppuun mennessä ja edelleen alle 7 prosentin vuoden 1998 alkuun mennessä. Toimikunnan mielestä vain taloudellisen nousun vauhdittaminen luo tukevan perustan työllisyyden paranemiselle. Ehdotusten lähtökohdina on kaupungin elinkeinopolitiittinen kaupunkistrategia. Tärkeää on saada houkutteltua uusia yrityksiä Espooseen ja saada epäosaaiset yritykset laajentamaan toimintaansa, jotta syntyisi uusia ja pysyviä työpaikkoja. Espoon työttömyysaste oli helmikuun lopussa 13,7%. Se on alhaisempi kuin koko maassa keskimäärin. Silti työttömyys koettelee välittömästi 13 000 espoolaisen elämää. Työttömyysluvut kääntyivät hitaaseen laskuun viime vuoden puolivälissä. Nuoret ja pitkäaikaistyöttömät erityisesti vaarassa syrjäytyä. Työttömistä nuoria (15-24-vuotiaita) on yli 2000 ja pitkäaikaistyöttömiä noin 4800. Naisten työttömyys on laskenut hitaammin kuin miesten. Naisten osuus työvoimasta on samalla vähentynyt. Määrällisesti suurin työttömien ryhmä on hallinto- ja toimistotyöntekijät, joista suurin osa on naisia.

Espossa on samanaikaisesti sekä työttömyyttä että työvoimapulaa. Työvoimapulaa on etenkin tuotannollisilla aloilla ja erällä korkeampaa koulutusta edellyttävillä aloilla, esim. telekommunikaatio ja atk-ala. Osa työvoimapolitasta johtuu siitä, että tieto tarjolla olevista työpaikoista ei tavoita hakijoita ja toisaalta työnhakijat, erityisesti pienissä yrityksissä, eivät saa tietoa sopivista hakijoista. Osittain työvoimapula johtuu myös siitä, että koulutuksessa ei osata tarpeeksi hyvin ennakoita työvoiman kysynnän muutoksia. Espoon alueen yrityksissä olisi tarjolla määräraikaisia töitä, mutta työttömyysturvaa liittyvät monimutkaiset ja jäykät säännökset vähentävät halukkuutta ja mahdollisuuksia hakeutua tilapäisiin töihin.

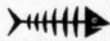
Pori kesätyöllistää jälleen

Jo viidennen kerran Porin kaupunki osallistuu nuorten kesätyöllistämiseen. Kaupunki antaa kesätyöpaikkaa vastaan työnantajalle 3000 markkaa, mikäli yritys työllistää 15-19 vuotiaan porilaisuuden vähintään viideksi viikoksi ja vähintään 30 tunniksi viikossa. Ehtona on kaupungille toimitettu jäljennös kirjallisesta työsuhteen ja työsuhdeturvan päättyessä kopio työtodistuksesta. Poikkeustapauksia lukuunottamatta kaupunki maksaa tukirahan jälkikäteen yrityksille. Yritykset ovat saaneet tukea 1-2 kesätyöpaikkaan kohtuullisen helposti. Kaupunki kuitenkin vaatii,

että yrityksen saama kolme tukea vastaan on yrityksessä oltava vähintään kuusi kesätyöpaikkaa. Jos yritys ottaa kesäksi töihin esimerkiksi 40 nuorta, tukea voi saada vain alle puolelle tästä määrästä.

Vuonna 1994 Porin kaupunki tuki kesätyötä 2,6 Mmk:lla, jolla saatiin 800 nuorta kesätyöhön. Tänä vuonna määräraha on pienentynyt nyt 2,3 Mmkaan, jolla saadaan töitä 766 nuorelle. Lisäksi kaupunki on ottanut uusia nuoria kesätyöhön omiin hallintokuntiinsa lähinnä pakolliseen työharjoitteluun. Kaupunki ylläpitää kolmatta kesää nuorten kesätyöpaikkoja.

Työosuuskuntien yhteistyö tiivistyy

Ensimmäiset työosuuskunnat syntyivät Suomessa työttömien yhdistysten aloitteesta. Tällä hetkellä Suomessa on jo lähes 50 rekisteröityä työosuuskuntaa, joiden lisäksi noin 60:n työosuuskunnan hakemukset odottavat rekisteröintiä. Työosuuskuntien lukumäärän raju kasvu on lisännyt tarvetta niiden koon kattaamaan yhteistyöhön.

Työosuuskuntien valtakunnallisen keskusjärjestön perustaminen oli tärkein kysymys Pieksämäen maalaiskunnassa Partaharjun leirikeskuksessa 20. toukokuuta pidetyssä ensimmäisessä työosuuskuntien edustajien valtakunnallisessa kokouksessa. Kokoukseen osallistui lähes 40 ihmistä paristakymmenestä työosuuskunnasta eri puolilta maata.

Helsingissä ja Uudellamaalla toimivien työosuuskuntien edustajia kokoukseen ei ihme kyllä osallistunut.

Kokouksessa valittiin viisi henkilöä työryhmä valmistelemaan työosuuskuntien keskusjärjestön perustamista, minkä on määrä tapahtua ensi syksynä. Työryhmän vetäjänä toimii Reijo Jääntti kuopiolaisesta työosuuskunnasta Aktiivista.

Muut työryhmän jäsenet ovat Harri Korhonen Pieksämäellä toimivasta työosuuskunnasta Taito-Teamista, Raimo Mähönen Pihlputaasta, Kari Kivela tamperelaisesta työosuuskunnasta Pirkanmaan Pestistä ja Jukka Karström työosuuskunnasta Oulun Aivesta.

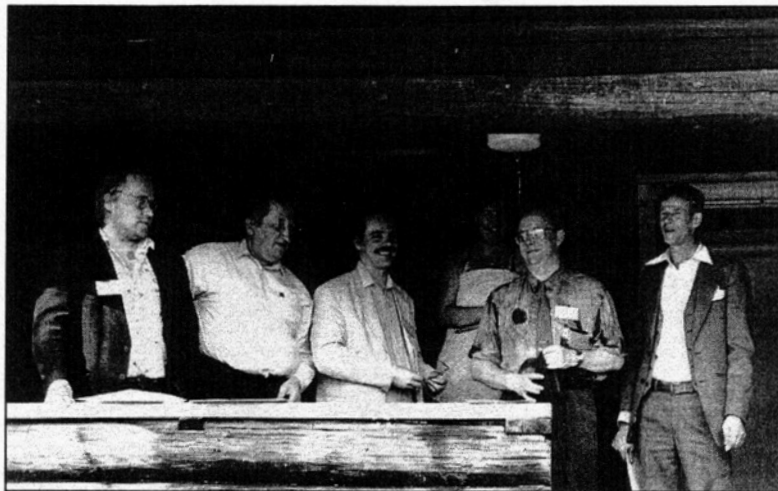
Helsingin Yliopiston yhteydessä toimivan Osuustoimintainstituutin johtaja Tapani Köppä kertoi osuustoiminnan historiasta ja työosuuskunnista. Osuustoimintainstituutti oli mukana kokouksen järjestelyissä.

Ay-liikkeen suhtautuminen muuttuu jatkossa

Pieksämäkeläinen kansanedustaja Raimo Mähönen (sd.) piti tervehdyspuheen. Raimo Mähönen on siivilliammatiltaan Rakennusliiton toimisija. Hän arvioi, että ammattiliittojen ja SAK:n suhtautuminen työosuuskuntiin muuttuu myönteisemmäksi, kun niistä saadaan enemmän tietoa ja kokemusta.

Ay-liike on tullut vastaan ja tunnustanut sen tosiasian, että on oltava ylpeitä siitä, että löytyy sellaisia ihmisiä, jotka työllistävät itse itsensä, Raimo Mähönen sanoi.

SAK:laisista ammattiliitoista juuri Rakennusliitto on suhtautunut työosuuskuntiin ehkä kaikkein nihkeim-

– Työosuuskunnat on otettu hyvin vastaan Suomessa. Niissä nähdään lupaus siitä, että ihmiset voivat omalla panoksellaan vaikuttaa asioihin, sanoo Tapani Köppä.

min.

Raimo Mähösen mielestä Suomessa on lainsäädäntöitse aiheuttanut työttömyyttä ja estetty ihmisiä työllistymästä.

– Toivottavasti tähän saadaan korjaus.

Monet uskoivat Mähösen mukaan, että kun taloudellinen nousukausi alkaa ja vienti vetää, myös työllisyys paranee ratkaisevasti. Näin ei ole kuitenkaan käynyt.

– Putken päässä on kahden vuoden kuluessa näytävä valoa, tai muuten meille käy heikosti, Raimo Mähönen sanoi.

Yhdistys eikä "superosuuskunta"

Työosuuskuntien kokouksessa valittiin melko laaja yksimielisyys siitä, että valtakunnallisen keskusjärjestön perustaminen on tarpeellista. Äänestyksen jälkeen kuitenkin päätettiin, että keskusjärjestöä ei perusteta heti, vaan nimetään työryhmä valmistelemaan asiaa.

Varsin laaja yksimielisyys vallitsi myös siitä, että keskusjärjestön on oltava yhdistyspohjainen eikä taloudellista toimintaa harjoittava "superosuuskunta".

Keskusjärjestön perustamisen todettiin olevan tärkeää mm. työosuuskuntien kokemusten vaihdon, tiedonkoulun, koulutustoiminnan ja edunvalvonnan tehostamiseksi sekä verkostoitumisen edistämiseksi.

Useat työosuuskunnat aikovat myös solmia kansainvälisiä yhteyksiä ja anoa mahdollisesti tukea EU:n rahastoista, missä keskusjärjestö voi auttaa. Tapani Köppän mukaan yksittäiset työosuuskunnat voivat kuitenkin anoa tukea EU:lta myös suoraan ilman keskusjärjestöä.

Joissakin puheenvuoroissa pelättiin, että keskusjärjestöstä saattaa kehittyä epädemokraattinen valtakeskittyminen, joka ei ole enää työosuuskuntien kontrollissa, ja jolle esimerkiksi ay-liike sysää vastuun työttömistä työosuuskuntien liittyneistä jäsenistään.

Jotkut varoittivat, että työosuuskuntien toimintaa ei saa sotkea poliittisella eikä "muutakaan hapatusta". Jotkut ehdottivat, että keskusjärjestön perustaminen sijasta pitäisi käyttää hyväksi muita olemassaolevia yhteistyötahtoja, kuten esimerkiksi yritysajattajajärjestöjä, ay-liikettä ja Osuustoimintainstituuttia.

Jotkut epäilivät, että keskusjärjestön perustaminen johtaisi siihen, että vastuuta sysättäisiin sille, ja työosuuskuntien jäsenten halu sitoutua toimintaan vähenisi.

Tapani Köppän mielestä työosuuskuntien keskusjärjestön perustamiselle on olemassa selkeä tarve. Työosuuskuntien ei pidä luovuttaa vastuuta etujensa ajamisesta esimerkiksi Pellervo-seuralle.

– Yhteistoimintajärjestön on py-

Jalat pidettävä maanpinnalla

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

– Yhteistoimintajärjestön on py-

syttävä osuuskuntien valvonnessa. Tärkeä kysymys on mm. se kuka edustaa katto-organisaatioissa työosuuskuntien yksittäisten jäsenten etuja.

– Jos halutaan vaikuttaa asioihin, on luotava selkeä toimintamalli. Edes verkostoituminen ei toimi tehokkaasti, ellei ole aktiivista vetäjää.

– Yhteistyöjärjestöllä on ennen kaikkea palvelutehtävä. Katto-organisaatiota tarvitaan nimenomaan kokemusten vaihtoon ja tiedonkoulun tehostamiseen sekä edunvalvontaan esimerkiksi viranomaisiin päin, Tapani Köppä sanoi.

Sillä, että työosuuskuntien toiminta perustuu demokraattisuuteen ja tasavertaisuuteen, on Köppän mielestä suuri merkitys. Hän uskoo, että aktiivisimmat työosuuskunnat pystyvät jatkamaan toimintaansa pitkään.

Työosuuskunnat lähtivät liikkeelle työttömien yhdistysten aloitteesta. Ensimmäinen työosuuskunta, Kirkkonummella toimiva Aktio, perustettiin syksyllä 1993. Suomessa pitkään jatkunut lama ja työttömyys painivat työosuuskuntatoiminnan liikkeelle.

– Työosuuskuntien määrä on kasvanut räjähdysmäisesti. Niiden lukumäärä tulee edelleen kasvamaan, koska toimintamalli on vasta tullut tutuksi.

– Työosuuskunnissa toimivat ovat aktiivista porukkaa. Koko joukkoa hyödyttää se, jos mukana on aktiivisia ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita esimerkiksi tiedottamisesta ja markkinoinnista, Tapani Köppä arvioi.

Köppän mukaan työosuuskuntien perustamisen taustalla on työttömyyden ja laman lisäksi mm. se, että monet ammattilaiset kokevat, että he eivät isoissa organisaatioissa voi käyttää hyväksi kaikkia kykyjään. Siksi he hakeutuvat työosuuskuntien kaltaisiin pieniin, joustaviin ja demokraattisiin organisaatioihin.

Tapani Köppän mukaan tällä hetkellä ollaan tietyllä tavalla samanlaisessa murrosvaiheessa kuin silloin, kun osuustoimintaa ryhdyttiin viime vuosisadalla laajassa mittakaavassa käynnistämään.

TEKSTI JA KUVAT: MATTI MÄKELÄ

Utopiaa ja tupasvilla

”Utooppisten keitaiden kuivuesa levittänyt banaaluden ja neuvottomuuden autiomaan.”
Filosofi Jürgen Habermas

Mitä sanat "vaihtoehtoinen työllistyminen" tuovat sinun mieleesi?

"Hölynpölyä", sanoo varttuneempi työhön ay-aktiivi, "ei sulla ole kuin kaksi vaihtoehtoa: joko työnantaja palkkaa sut tai sitten ei."

"Ihmiset hakevat omalta elämältään ja työnteolta uusia juttuja", vastaa alussa olevaan kysymykseen Jarmo Hänninen Helsingin Yliopiston Osuustoimintainstituutista. "Ihmiset etsivät mahdollisuutta tehdä omien arvojen ja arvostusten mukaista työtä, haluavat hengittää vapaasti..."

Vaihtoehtoisen elämän metsästäys

Teollisen yhteiskunnan - eli meidän maailman - vahvat työnantaja-työntekijä-mielikuvat saivat kyllä Kansalaisareena ry:n järjestämässä Vaihtoehtoisen työllistymisen seminaarissa Helsingissä toukokuussa.

Seminaarin noin 60 osallistujaa saivat kuulla sosiaalitaloudesta, erilaisista uusista innovaatioista työllistymisessä, työosuuskunnista sekä kokemuksista omien arvojen ja arvostusten mukaisesta elämästä.

Vaihtoehtoisten elämäntapojen etsiminen on tullut ajankohtaiseksi teollisen yhteiskunnan rakenteiden romahtamassa siirtyessä jälkiteolliseen yhteiskuntaan. On aloitettu keskustelu sosiaalitaloudesta, kolmannesta sektorista, yhteisötaloudesta.

Markkinatalous unohtaa ihmisen, mutta yhteisötalous - johon mm. työosuuskunnat kuuluvat - asettaa etusijalle ihmisen ja demokratian, voimantavoittelun sijasta.

Myyös ekologisten hälytykset ovat herättäneet monen mieltämyksen, onko olemassa vaihtoehtoa samoilulle kasvavan kuitustavara-tuotannon ja kasvavien kaatopaikkojen välillä.

Uudenlaisten ratkaisujen etsiminen on reaktio ennen kaikkea jälkiteollisen yhteiskunnan yhä kasvavaan, krooniseen työttömyyteen, mutta se on myös kannanotto yhteiskunnan vierantunuttavien, epätasa-arvoisia ja antikieologisia tendenssejä kohtaan.

Voiko työtä luoda?

Utopiaenergiaa syntyy kriittisen tarkastelun herättämästä oivalluk-

sesta. Se voi olla visio asiain tilasta, jota on tavoiteltava. Utopiaenergia herättää ihmisiä oman kekseliäisyytensä ja oman luovuutensa rajojen koetteluun.

Marjatta Pirtola koeteli onnistuneesti luovuutensa rajoja ryhtyessään vuonna 1992 työskentelemään tupasvillaturveidensa parissa. Tupasvillaturvetta löytyy Suomen soilta runsaasti ja sillä on todettu olevan terapeuttisia ominaisuuksia. Marjatta alkoi tutkia tekstiilien valmistamista turpeesta ja ryhtyi valmistamaan tupasvillalankaa. Hän tutustui myös kolleegojen työhön Keski-Euroopassa.

Nyt tupasvillaturpeesta tehdään jo kangasta pienessä kutomossa Lohjalla – Marjatta on siis luonut työpaikkoja. Itse hän on jatkanut idean ja erilaisten tuotteiden kehittelyä sekä on perustanut asiaa edistämään Taruturve-

ry:n. Hän on myös toteuttanut Vihdin käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksesa keväällä 1995 kolmen kuukauden tupasvillatekstiilien työllisyyskursin.

Marjatan tavoitteena on perustaa työpaja, jossa valmistetaan tupasvillatuotteita sekä tutkitaan turpeen terapeuttisia ominaisuuksia. Hanke kuuluu osana Kansalaisareenan Työarska 'Ajatuksista elämään' -projektiin.

Vanha hokema sanoo, että "ei työ tekemällä loppu". Kansalaisareenan seminaarin jälkeen - tupasvillan ja taiteiden piirissä päässä yhtenä sokamelskana - mieltämyksen, että asiaan tila voikin olla näin: mitä enemmän työtä teet, sitä enemmän uutta työtä luot.

MARJALIIISA SIIRA

Keppiä vai porkkanaa?

Tarjotako työttömille keppiä vai porkkanaa, kas siinä kysymys. Asian kimpussa painiskelevat sosiaaliohjelmat ja työvoimaviranomaiset mm. Tanskassa ja Suomessa.

Tanskassa keskustelu työttömien pakkoaktivoinnista lainehti kuumana. Siellä tuli vuoden 1994 alussa voimaan laki, jonka mukaan 12 kuukautta Suomen peruspäivärahaa vastaan tukea saaneen työttömän tulee osallistua kuuden kuukauden ns. aktiivintijaksoon. Sen jälkeen voi saada kolme kuukautta päivärahaa, jonka jälkeen on taas kuuden kuukauden aktiivintijakso jne. Jos ei osallistu aktiivintijaksoon, tuki loppuu kokonaan.

Aktiivintijakso voi sisältää työtä, työharjoittelua, koulutusta tai talkootyötä tai kaikkia näitä. Aktiivintijakso ei koske vain nuoria, työkokemusta vailla olevia, vaan kaikenikäisiä. Lain ulkopuolella ovat ansiosidonnaisia päivärahaa saavat.

Orjatyötä vai oikeuksia?

– Monien työttömien mielestä laki tarjoaa lähinnä keppiä - eli pakko-työtä, sanoo tutkija Tuija Lindqvist, joka työskentelee Helsingin Yliopiston sosiaalipolitiikan laitoksen sosiaaliohjelmissa. Tuija on viime aikoina perehtynyt erityisesti Tanskan malliin, joista Suomessa on yleensä varsin positiivinen kuva.

Tuija osallistui Kööpenhaminassa pidettyyn YK:n sosiaalisen kehityksen maailmankokoukseen, joka tuli tunnetuksi ns. köyhyyskokouksena. Kokouksen ohessa oli paljon kansalaisjärjestöjen järjestämiä tapahtumia, mm. 'Sosiaalipoliittinen miinakenttä' -niminen happening, jossa Tuija keskusteli ENUn (Euroopan työttömien verkosto) edustajien kanssa. Nämä aktiiviyöttömät kritisoivat ankarasti Tanskan uutta lakia ja puhuivat pakko- tai orjatyöstä.

Toisaalta Tanskan mallin mukainen työttömän aktiivintijakso muistuttaa

Suomessa jonkin aikaa voimassa ollut velvoitetyö. Silloinhan 12 kuukautta työttömänä olleelle piti järjestää kuuden kuukauden työpaikka.

'Pakko-työ' velvoittaa siis yhteiskuntaa järjestämään laatimansa lain mukaiset työmahdollisuudet ja Suomessa työttömät nimenomaan vaativat tätä lakia takaisin. Tässä kohdin ENUn kriittisyys velvoitetyötä kohtaan vaikuttaa liioitellulta.

– Tässä keskustelussa usein sokeutaan käsitteet oikeus ja velvollisuus, pohtii Tuija Lindqvist. – On muistettava, että oikeus ja velvollisuus sulkevat pois toisensa.

sempi kuin Suomessa, vain 12 prosenttia, mutta Kööpenhamina on Suomen lukemissa, 17 prosenttia.

– Tanskassa ollaan monessa asiassa 5-10 vuotta Suomesta edellä, sanoo Tuija. – Siellä on jo tapahtunut pitkäaikaistyöttömien huomattava kasaantuminen pääkaupunkiseudulle, mistä Suomessa nyt alkaa olla merkkejä. Suuryöttömyyshän Tanskassa oli jo 1980-luvun alussa.

Kööpenhamina aikoo nyt kunnostautua ja hoitaa kaikki pitkäaikaistyöttömät kerralla pois. Kaupunki on budjetoimut ensi vuodelle 978 miljoonaa kruunua, jolla summalla luo-

Toiset työmarkkinat

Mikä tässä pakkoaktivoinnissa siten on ongelmallista?

– Ongelmallista on se, että ollaan luomassa toisenlaiset työmarkkinat. Yritykset saavat ilmaisia harjoittelijoita, mikä saattaa jopa lisätä työttömyyttä, kun uusia vakituksia työpaikkoja ei tarvitse luoda. Tällainen väärinää työmarkkinoita.

– Aktiivintijakso työntekijällä ei ole oikeuksia: ei palkkanuottoja, ei työehtoja, ei lakko-oikeutta. Ja yli 55-vuotiaat työttömät aiotaan sijoittaa

myös talkootyö. Suomessa työttömät ovat jo vuosia vaatineet, että talkootyö esim. työttömien järjestöissä voitaisiin katsoa työksi, niin että se katkaisisi ansiosidonnaisen päivien juoksemisen. Vaatimukseen liittyy edellytys, että työtön saisi itse valita talkootyöpaikkansa kiinnostuksensa ja kykyjensä mukaisesti. Jos esimerkiksi joku ekonomi haluaa hoitaa työttömien järjestön talousasiat ja kirjanpidon vapaaehtoistyönä, siitä on varmasti enemmän hyötyä yhteiskunnan kannalta kuin panna ko. ekonomi käyppä keräämään.

Työn määritellyn muuttaminen ei liene Suomessa liikakantanut eteenpäin, sen sijaan edelleen tulee eteen tapauksia, joissa talkootyö lopettaa päivärahan maksun. Tanskan laki on siis jälleen kerran Suomea edellä: se määrittelee jo talkootyön työksi.

Aktivoiko pakko?

Tanskan uusi laki alkaa purra vastaan tänä vuonna, kun työttömille alkaa rapsahdella 12 kuukautta täyteen lain voimaantulon jälkeen.

Millaisia työpaikkoja tanskalaiset peruspäivärahaa olevat sitten aktivoitukseen saavat, jää nähtäväksi. Miten suuri osa työpaikoista on 'risusavotaa'? Aktivoiko se?

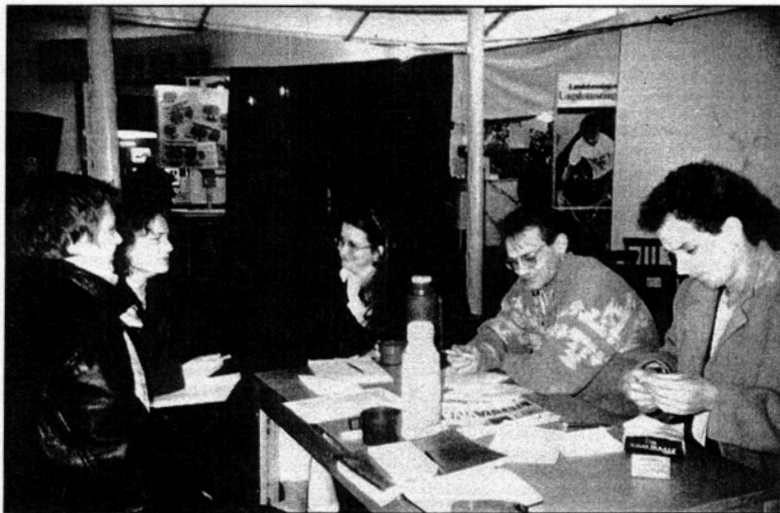
– Tanskassa kyllä korostetaan, että on luotava ns. oikeita työpaikkoja ja niitä uskotaan saavatan työtä kiertättämällä.

On myös epätodennäköistä, että pienissä kunnissa pystyttäisiin järjestämään monipuolisia valinnan mahdollisuuksia.

Voiko ihmistä aktivoida väkisin? Vai olisiko porkkana sittenkin tehokkaampi?

– Minua todella kiinnostaisi, mitä tällaisen 'keppisysteemin' tulokset ovat, sanoo Tuija Lindqvist. – Aikoinaan työolitoimijärjestelmä Suomesta purettiin siksi, että se tuli yhteiskunnalle todella kalliiksi. Toisaalta, usein ihmisiä pitää enemmän tai vähemmän taivutella esimerkiksi osallistumaan kurssiin, ja sitten he ovat jällenpönnä kovasti työttömiä. Ei tämä asia ole ollenkaan mustavalkoinen.

TEKSTI: MARJALISA SIIRA
KUVAT: TUIJA LINDQVIST

ENU-laisia kokouksessa Kööpenhaminassa, toinen vasemmalta ENUn puheenjohtaja Terttu Lehtihö. Työn uusjako ja vaihtoehdotet työmallit olivat esillä puheissa.

Kööpenhamina kunnostautuu

Kööpenhaminassa, joka on Helsingin kokoinen kaupunki, on pitkäaikaistyöttömää saman verran kuin Helsingissä, noin 17000. Työttömyysaste Tanskassa on paljon alhai-

daan 19000 aktiivintijaksoa. Kuulostaa ihan hyvältä - vai olisiko paha asia, jos Helsingin kaupunki loisi 1500-2000:n työpaikan sijasta 19000 työpaikkaa työttömille? Aktiivintijaksoa ilmeisesti kiusaa tuo ehdoton pakko ja pelko 'risusavotoista', joista ei ole mitään hyötyä puolelle eikä toiselle.

lähinnä talkootyöhön, josta siis ei saa lainkaan palkkaa, selvittää Tuija.

Miksi Tanskan ay-liike ei ole lähtenyt näistä 'toisista' työmarkkinoista?

– Ay-liikkeelle ei kuulu tämän pönnän asiat, koska pakkoaktivointi ei koske ammattilaittojen jäseniä, vaan peruspäivärahaalla olevia.

Toisiin työmarkkinoihin kuuluu

Nuorille tarvitaan yksilöllisiä ratkaisuja

Virtanen, Petri (1995). "Jos huomina tuo jottain uutta...". Tutkimus pitkäaikaistyöttömien nuorten työllistämistä ja nuoria koskevan syrjäyty-misproblematiikan luonteesta. Työpoliittinen tutkimus No 96. Työministeriö, Helsinki.

Tutkimuksessa tarkastellaan pitkäaikaistyöttömien nuorten syrjäytymiskehityksen luonnetta ja työllistymistä Turussa vuonna 1994 aikana toteutetun ns. nuorten aktiiviprojektin aikana. Aktiiviprojektin tarkoituksena on luoda alle 25-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille nuorille silta avoimelle työmarkkinoille Turun työvoimahuella sekä yhteyksiä erilaisiin ai-

kuiskoulutusmahdollisuuksiin.

Projektin tavoitteet liittyvät mm. oppisopimuskoulutuskynnyksen matalamiseksi, nuorten pedagogiseen valmentamiseen työelämän vaatimuksiin ja uusien työllistämistä vaihtoehtojen löytämiseen. Tutkitut nuoret sijoittuvat elämäntilanteen tarkastelussa pääasiassa myöhäisnuoruuteen (18-24 vuotta) keski-ikäisessä 22. Valtaosalla (2/3 nuorista) on koulutustaan ainoastaan peruskoulu. Nuorten sosiaalinen tausta on työväenluokkainen. Nuorten heikko koulutuksellinen pääoma heijastuu heikkoihin taloudellisiin pääomatalouksiksi: aktiiviprojektin nuorista yhteensä 42 (95%) saa toimeentulonsa työttömyyskorvauksista ja valtaosa (66%) nuorista arvioi, että heidän nykyiset tulonsa riittävät ainoastaan huonoon toimeentuloon. Empiirinen analyysi osoittaa, että työttömien

nuorten elämäntilanteiden parantamista olisi lähdettävä hakemaan ratkaisumalleista, jotka olisivat merkittävissä juuri nuorten elämäntilanteista katsottuna. Työttömien nuorten teemahaastattelut tuovat voimakkaasti esille vaatimuksien siitä, että vaikeasti työllistämisen nuorten kanssa tehtävässä kokonaisvaltaisessa työssä tulisi ottaa huomioon nuorten yksilölliset toiveet.

Turun aktiiviprojekti alkoi helmikuussa 1994. Lokakuun alussa tehty poikkileikkaustarkastelu osoittaa, että noin viidesosa (18%) mukana olleista nuorista on saanut vakituksen työpaikan. Jos mukaan otetaan vielä ne nuoret, jotka ovat mukana oppisopimuskoulutuksessa, on vastaava luku 61%. Noin 71% kaikista työpaikoista on löytynyt pian varsinainen kahden viikon aktiivikursin jälkeen.

Finanssipääomasta kulttuuripääomaan

Tampereen kaupungin työllisyystyöryhmä on perinteisten tavoitteiden lisäksi kirjannut yhden uuden asian- tai ainakin uudesta näkökulmasta. Siirrytäänkö työttömyyden pohjamutien kautta uuteen ja kehittyneempään yhteiskuntaan, jossa käytetään muutakin kuin taskulaskinta ja kännykkää!

"Rakennusmuutos teollisesta palveluyhteiskunnasta uuteen tietoyhteiskuntaan muuttaa yhteiskunnallisen kehityksen perustaa. Finanssipääoman sijalle nousee kulttuuripääoma eli koulutuksellinen tieto ja taito ratkaisevat uuden tuotannon edellytykset. Työllisyys ei ole ainoastaan taloudellinen ja ja sosiaalinen vaan myös kulttuurinen ongelma. Elinkeinoelämän rakennemuutos on jo tapahtunut, on siirrytty tietoyhteiskuntaan.

Vanhat asenteet ja työkuultuurit ovat työelämässä edelleen agraari- ja teollisuusvaltaiseen yhteiskuntaan pohjautuvia. Perinteisen pääoman turva on sekoin osoittautunut kestäättömäksi. Oma pää on yhä useammalle tärkein pääoma. Siksi tämä edellyttää myös työllistämistoimen-

piteiltä uudenlaista ajattelua. Vaaditaan uusia kulttuuripääomaa kasvattavia menetelmiä."

Ylitöille rangaistusvero

Ylitöitä pitäisi tehdä eri keinoin epätyydyttäväksi vaihtoehdoiksi. Työryhmässä esitettiin ylitöiden tekemistä rangaistavaksi eri keinoilla kuten verotuksella. Kielellistä vaikutuksista tulee myös tiedottaa.

"Jätetään puheet veroalennuksista ja asetetaan tuntuva "rangaistusvero" kaikesta ylityöstä. Työvoimapolitiista lainsäädäntöä tulee uudistaa siten, että se passivoimaa ja kotiin vangitsemisen sijaan edistää ja tukee työttömän pyrkimyksiä kouluttautua ja kehittää itseään.

Työttömien omat projektit ovat kokemusten valossa joskus myös jääneet tukematta. Työttömien voimien henkisen jakamisen puolella. Työpaikkoja on toiminnan tuloksena syntynyt vain muutama, vaikka työssä on ollut mukana pienellä tai suurella panoksella useita satoja työttömiä."

TVY:n STTK-vastaava Tuula Vakkilaisen ensimmäinen tehtävä

"Työttömät toimihenkilöt liikkeelle"

TVY:n vuosikokous valitsi aiemman yhden ay-vastaavan tilalle kolme vastaavaa, yhden kunkin ammatillisen keskusjärjestön ja TVY:n suhteita ja yhteistyötä kehittämään. SAK-yhteistyö onkin varsin pitkälle sekä paikallis- että valtakunnallisella tasolla, mutta toimihenkilöiden suuntaan yhteistyö on ollut vähäisempää.

Paikkakuntakohtaisia eroja kylläkin on. Joillakin paikkakunnilla toimihenkilöpörssit, akateemisten projektit sekä työosuuskunnat ovat edistäneet työttömien toimihenkilöiden koulutautumista, työnsaantia sekä yleistä yhdistystoimintaa mm. edunvalvonnassa.

Jyväskylällä on yksi tällainen paikkakunta, jolla työttömät toimihenkilöt toimivat varsin aktiivisesti. Oliin luonnollista, että TVY:n STTK-vastaavaksi valittiin Jyväseudun Toimihenkilöpörssissä toimiva ja Petäjäviedellä asuva Tuula Vakkilainen. Aiemmin mm. opettajana ja vaateuskonserinin materiaaliopettajana toiminut Vakkilainen tuli mukaan työttömien toimintaan viime vuoden elokuussa jäätyään työttömäksi edellisen vuoden marraskuussa.

Keskimääräistä vilkkaampaa

Tuula Vakkilaisella on reilusti yli kymmenen vuoden kokemus ay-toiminnasta Suomen Teollisuustoimihenkilöiden liitosta paikallis- ja valtakunnan tasolla. Nyt hän on toista nelivuotiskautta STL:n liittovaltuustossa. Kyselimme Tuula Vakkilaisen ajatuksia uuden tehtävän alkutaipaleella.

Millaista STTK-laisten työttömien toiminta on ollut Keski-Suomessa? Entä koko maassa?

- Keski-Suomessa toimihenkilötyöttömien toiminta on varmasti kes-

TVY:n STTK-vastaava Tuula Vakkilainen kertoo ensi tavoitteenaan olevan saada työttömät toimihenkilöt liikkeelle ammattiyhdistyksiin ja työttömien toimintaan. - Pitemmän aikavälin tavoite on saada STTK-laiset liitot seuraamaan alueidensa työllisyystilannetta ja tekemään sitä vastaavia tavoite- ja koulutusohjelmia.

kimääräistä vilkkaampaa Jyväseudun Toimihenkilöpörssin ansiosta, joka on työttömien toimihenkilöiden perustama työnvälitystoimisto. Jäseniä pörssissä on noin 350 ja työnvälityksen lisäksi järjestää jäsenilleen koulutus- ja virkistystoimintaa. Koulutus toteutetaan lähinnä Työn Jyvä -projektin kautta yhdessä Keski-Suomen Työttömien yhdistyksen kanssa.

- Koko maan toiminnasta minulla ei ole täysin selvää kuvaa, mutta on paikkakuntia, joilla toiminta on erittäin vilkasta. Yksi tällainen on Lahti, joka ensimmäisenä aloitti oman työnvälitystoiminnan.

Mitä tämä yhteistyö muun työttömien toiminnan kanssa Keski-Suomessa on ollut? Entä TVY:n asema ja merkitys työttömien keskuudessa?

- Monilla paikkakunnilla työttömien yhdistys on ollut pitkään, ja niillä toiminta on vilkasta. Tällaisia kuntia ovat Jyväskylän lisäksi Äänekoski, Suolahti, Laukaa, Hankasalmi ja Saarijärvi. Tänä vuonna yhdistys on perustettu Kuhmoisiin, Muurameen, Korpilahdelle, Jämsänkoskelle ja Keuruulle. Yhdistysten läänikohtaisia tapamuksia on tarpeen mukaan, ja ne edistävät kaikinpuolista yhteistyötä.

- Uusosuuskunta-ajatus on tutkittu ja opiskeltu monella taholla mahdollisuutena itsensä työllistämiseen. Muutamia työttömien osuuskuntia on läänin alueelle jo perustettu. Koulutuksen tarvetta kuvaa se, että Työn Jyvä -projektin kieli- ja atk-kurssit ovat jatkuvasti täynnä. Atk-ajokortin suorittamiseen saatiin hil-

jattain mahdollisuus.

- TVY:stä minulla ei ole paljon kokemuksia, koska TVY:n toimintaan tulin mukaan vasta tämän vuoden vuosikokouksen myötä. Siitä, miten TVY suhtautuu toimihenkilötyöttömiin, kokemukset ovat myös vähäiset. Myönteistä suhtautumista odottaa ainakin se, että järjestölle valittiin oma STTK-vastaava.

Toimintamalli luotava itse

Tuula Vakkilainen on juuri osallistunut kahteen merkittävään STTK:n seminaariin, joissa työttömyys on ollut esillä. Toukokuun alussa oli Keuruulla STTK:n Keski-Suomen aluetoimikunnan koulutusseminaari, jossa oli mukana myös STTK:n puheenjohtaja Esa Swanlung. Siellä oli tilaisuus perehtyä EU:n sosiaalirahaston tavoite 3-ohjelmaan, joka kohdistuu pitkäaikais-työttömyyden ehkäisemiseen sekä nuorten ja työmarkkinoilta syrjäytyneissä olevien kiinnittymiseen työelämään ja tasa-arvon edistämiseen työmarkkinoilla.

Toinen tilaisuus oli STTK:n kesäkuun alussa Aktiivi-Instituutissa järjestämä Tarttukaamme toisiimme -seminaari, jossa pohdittiin juuri ay-liikkeen roolia ja tehtäviä työttömyyden vastaisessa toiminnassa. Tuula Vakkilaisen mieltä lämmitti erityisesti Tehyn puheenjohtajan Raija Hukkamäen kiitokset TVY:lle hoitajalajon aikaisista tuen osoituksista.

Miten näiden kokemusten pohjalta koet oman asemasi ja tehtäväsi STTK:n toiminnassa työttömien parissa ja työttömyyden voittamiseksi? Miten STTK:n toiminta on vastannut omia odotuksiasi? Mitä ja miten aiot alkanessa tehtävässäsi painottaa?

- TVY:n STTK-vastaavana toimiminen ei rajaa toimintaani vain toimihenkilötyöttömiin. Työttömien yhteinen nimittäjä on työttömyys, joten mitkään keskusjärjestöt, liitot tai puolueet eivät saa vaikuttaa toimintani rajoittavasti. Minulla ei ole varsinaisia toimintamalleja, joten se on luotava itse.

- Osallistuminen pariin STTK:n järjestämään tilaisuuteen on selkiintynyt paljon, mistä on lähdeköntä liikkeelle. Vaikka ne eivät olekaan täysin vastanneet odotuksiani, ovat ne suoneet minulle tilaisuuden olmaan suhteita ja kartoittaa toimihenkilötyöttömien tunteja ja aktiivisuutta

työttömien ja oman liiton toiminnassa. Teollisuustoimihenkilöliiton Jyväskylän yhdistyksen joka kokouksessa on asialistalla työttömyyteen liittyvät asiat. Olen havainnut, että yhdistyksen jäsenet pohtivat jopa oman työpaikkansa työllistämismahdollisuuksia.

- Ensi tavoitteeni on saada työttömät toimihenkilöt liikkeelle, mukaan oman ammattiyhdistyksensä ja myös työttömien yhdistysten toimintaan. Myös paikallisyhdistykset ja ammattiosastot pitää saada tukemaan työttömien toimintaa. Pitemmän aikavälin tavoitteena on saada STTK-laiset liitot seuraamaan omien alueidensa työllisyys- ja työttömyystilannetta, laatimaan tältä pohjalta tavoiteohjelmia ja tiedottamaan koulutustarpeista.

Valmiutta työn jakoon

Tuula Vakkilainen kertoo, että STTK:n puheenjohtaja Esa Swanlung on huolestuneena todennut maan hallituksen ryhtyvän leikkaamaan myös ansiosidonnaista työttömyysturvaa, ellei sen rahoitukseen esitetä elokuuhun mennessä ratkaisumallia. Syksyn tuloneuvotteluissa STTK:n tavoitteena on laaja talous- ja tulopoliittinen ratkaisu, joka edistää työllisyyttä ja takaa työttömyysturvan jatkuvuuden.

Mitä konkreettista STTK on tehnyt työllisyys puolesta ja mitä odotat sen tekevän?

- STTK on ollut mukana työllistämisasiain neuvottelukunnassa, jonka loppuraportti luovutetaan ministeriölle kesäkuun aikana. Järjestötutkimuksensa STTK kartoitti jäsenliittojensa työssäolevia, tilapäisesti poissaolevia, myös työttömiä. Tutkimuksen mukaan edunvalvonnan tärkeimpänä tehtävänä pidettiin työllistämistä. Vastaajista 28 prosenttia oli valmis jakamaan työnsä vaikka palka aleni, 18 prosenttia oli heti valmis sapattivapaalle.

- Keskusjärjestön tulisi toimia niin, että kaikki tutkimuksen osoittamat valmiudet työn jakamiseen saataisiin käyttöön. STTK:n kaikkien jäsenjärjestöjen tulisi varata budjettiinsa varoja työttömien toiminnan tukemiseen. Nyt näyttää siltä, että työttömien tukemisen säilyttäen herkästi paikallistasolla.

HAASTATTELU JA KUVA:
HANNU OITTINEN

Kesän halvin "Unkarin matka"

Tänä kesänä Työväen Musiikkitapahtumassa Valkeakoskella soivat unkarilaiset rytmit sekä suomalaisten tanssiorkestereiden nostalgia. Tapahtuman unkarilainen ohjelmisto toteutetaan yhteistyössä Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskukseen sekä suurlehtetöiden kanssa. Tapahtuma virittää myös keskustelun uusien EU-maiden ulkopuolella olevien eurooppalaisten valtioiden kuten Unkarin suhteista ja tulevaisuuden yhteistyöstä.

Työväen Musiikkitapahtuman unkarilaisiksi päävieraksi saapuu budapestiläinen **Rajkó-orkesteri**, jonka nuoret soittajat ovat perineet taitonsa ja lahjansa kuuluisilta unkarilaisilta mustalaisuuvilta. Orkesterin riveissä soittaa primaksia jo monessa sukupolvessa. Budapestiläinen Rajkón

taidot eivät rajoitu mustalaismusiikkiin, vaan nuoret musikit hallitsevat myös unkarilaisen kansanmusiikin ja romanttisen operettiviihteen.

Csárdasruhtinatar operetin taikaa -konsertissa yhdessä Rajkón kanssa esiintyvät laulajat **Helkki Keinonen** ja **Tuula Tillaues**. Rajkó esiintyy viikonlopun aikana myös festareiden omassa "Pustacsärda kyläkapakassa" sekä Apian suuressa puistojuhlassa. Musiikkitapahtuma saa unkarilaisvierakseen lisäksi **Hadjusloposzlo-sekakuoron** sekä tutkija **Árpád Joóbin** kansanmusiikkitirtoineen. Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskus tuottaa Valkeakoskelle unkarilaisen taiteen näyttelyn. Suomi-Unkari-seuroilta järjestäjät odottavat merkittävä yhteistyöpanosta.

Dallapèn ja salakapakoiden nostalgialla

Kesäfestivaalien toinen teema on suomalaisten tanssiorkestereiden nostalgia. Lauantaissa pääkonsertissa tunnelmoi 70-vuotias **Dallapé-orkesteri** tähtisolistinaan **Annikki Tähti**, **Kosti Seppälä** ja **Ahti Uhlenius**. Toisena orkesterina **Monrepos & Dallapé** -konsertissa sveigaale vauhdikas **Korpraali Palmu** ja **Muukalaislegioona**. Heinäkuun viimeisenä viikonloppuna Valkeakosken kadut hehkuvat Unkarin väreissä ja kaupungissa kukoistavat kielitola-kiajan "salakapakat", lupaavat Valkeakosken Musiikkitapahtuman järjestäjät.

VIRKISTY VÄHÄJÄRVELLÄ

Lomailuun, kokouksiin,
seminaareihin, perhejuhliin...
VÄHÄJÄRVEN LOMAKOTI
14680 ALVETTULA (Hauho)
puh. 917-6543 124 fax 917-6543 122

Säästöpankin uusi

MAKSUAUTOMAATTI
tekee laskujen maksamisen helpoksi.

Saat myös kunnan kuittauksen alkuperäiselle maksulomakkeellesi - heti ja maksutta.

PaSP PARKANON SÄÄSTÖPANKKI
ITSENÄINEN - PAIKALLINEN

Jorma Aho Oulusta patistelee

Akavalaiset työttömät ulos koloistaan

Yksi nykyajan myyttisistä tarinoista eri puolilta Suomea kertoo työssään hyvin toimeentulleesta nykyisestä työttömästä, joka häpeän pelossa näyttelee päivittäistä työssä käyntiä. Voi vain kuvitella niin asianomaisen itsensä kuin perheenkin paineet, mitä tällainen kaksoiselämä aiheuttaa. Pitkään työttömien toiminnassa mukana ollut oululainen insinööri Jorma Aho vakuuttaa tarinoiden olevan totta. Aho on Oulun Työttömien Oma Avun keskeisiä puuhamiehiä, erityisalueenaan tietotekniikka. Tällä hetkellä Jorma Aho toimii TVY:ssä akavalaisen ay-toiminnan vastaavana. Työ on vasta alussa, niin-
pä saran toista päätä ei ole näkyvissä.

– Oulun työttömien toiminnassa akavalaisia on tosi vähän mukana. Kynnys on edelleen liian korkea, ja se liittyy paljolti tuohon sosiaalisesti huonoksi leimautumisen pelkoon. Toki akavalaisilla on omia työllisyys- ja koulutusprojekteja, mutta yhteistyö muiden työttömien kanssa olisi myös akateemisten työttömien etu, kertoo Jorma Aho.

Hän jatkaa, että akavalaisen pitkään vallinnut sosiaalinen turvallisuus on luonut harhan, ettei heille voi käydä huonosti. Tilastot kertovat kuitenkin vallan muuta: Oulun työvoimapiirin alueella kortistossa 300-400 insinööriä ja noin 50 lääkäriä, muista akavalaisista puhumattakaan.

– Kun melko hyvää ansiosidonnaista päivärahaa saanut akateeminen työtön putoaa peruspäivärahalle, muutos voi olla liian suuri sekä sosiaalisesti että henkisesti. Haluan olla ehkäisemässä näitä kriisejä, ja niinpä lähdenkin tulevaisuudessa tapaamisissa akateemisten työttömien kanssa liikkeelle tästä näkökulmasta. Vireillä oleva TVY:n sosiaali- ja työllisyysohjelma tulee olemaan tässä apunani.

Tieto-taitoa ja ennakkoluuloja

Jorma Aho pitää tärkeänä saada akateemisten työttömien koulutus, ammattitaito ja työkokemus sekä heidän itsensä että muidenkin työttömien käyttöön. Erityisesti hän mainitsee koulutus-, terveydenhuolto-, sosiaali- ja tietotekniikka-alojen ammatillaiset. Tieto-taidon hyödyntäminen työttömien toiminnassa on tarpeen jo ammattitaidon ylläpitämisen kannalta.

– Akavalaisilla on edelleen liian korkea kynnys tulla mukaan työttömien toimintaan. Se liittyy sosiaalisesti huonoksi leimautumisen pelkoon, kertoo työtön insinööri Jorma Aho.

Ahon mukaan atk-tietous vanhentuu jo puolella vuodella.

– Työttömien toimintakeskuksen Muksulassa on työskennellyt vapaaehtoisia työttömästä lastentarhanopettajia, joille olemme kirjoittaneet todistuksen toiminnasta. He ovat kiitelleet jälkepäin, ja sanoneet siitä olleen apua työmarkkinoilla, Aho kertoo.

Hän pohtii monialaista työttömien neuvontapisteitä, jossa vaikkapa puolenkymmentä eri alojen akavalaisia voisi palvella muita työttömiä. Jorma Aho vakuuttaa, että ei-akateemiset työttömät eivät tunne ennakkoluuloja akateemisia työttömiä kohtaan. Akateemisten tulisi sen sijaan ylittää työttömien yhdistysten kynnys - omia projektejaan unohtamatta - itsensä ja muita hyödyttää. Mieluummin silloin kuin sosiaalinen ja henkinen kunto on vielä tallella. Peruspäivärahan orsilla tavattaessa voi vain haikailla, mitä olisi pitänyt tehdä.

TEKSTI JA KUVA:
HANNU OITTINEN

PARKANON KAUPUNKI

Parkanon kaupunki sijaitsee Pohjois-Satakunnassa, Hämeen läänissä ja kuuluu Pirkanmaan talousalueeseen

Parkano tunnetaan ennen muuta valtakunnallisten liikenneväylien, Parkanon rautatieradan sekä vilkkaan 3-tien ja valtatie 23, solmukohtana.

Parkano on yritteliäiden ja nuorekkaiden ihmisten vireä kaupunki. Elinkeinorakenteessa painottuvat teollisuus ja palvelut. Aktiivisesta elinkeinopolitiikastaan ja hullusta yrittämisen halustaan parkanolaiset on tunnettu jo pitkään.

Oletko kiinnostunut?

- * erinomaisista yrittämisen mahdollisuuksista
- * hyvistä liikenneyhteyksistä
- * tasokkaista vapaista toimitiloista
- * koulutetusta ja osaavasta työvoimasta
- * laadukkaasta asuinympäristöstä ja puhtaasta luonnosta

TULE PARKANOON - MAHDOLLISUUKSIEN KAUPUNKIIN

Ota yhteyttä:

Parkanon kaupunki, PL 14, 39701 Parkano
puh. 933 - 44331 ja fax 933 - 4433200

SEURAKUNTAOPISTO
04400 JÄRVENPÄÄ puh. 90-271 961 FAX 90-286 180

AMMATTI LAPSITYÖSTÄ? YLIOPISTO MIELESSÄ?

LASTENOHAJAAN PERUSTUTKINTO

- antaa valmiudet toimia seura-kuntien lapsi- ja perhetyössä sekä yhteiskunnan kasvatustehtävissä
- peruskoulupohjalta 2,5-vuotinen
- pääsyvaatimuksena vähintään peruskoulun oppimäärä ja soveltuvuus alalle

- opintososiaaliset edut
- hakuaika päättyy 23.6.
- hakulomakkeet ja tiedustelut puh. 90-2719603 tai 90-2719805

KASVATUSAINEIDEN LINJA TAI YHTEISKUNNALLISTEN AINEIDEN LINJA

-avoimen korkeakoulun approbatur-opintoja (kasvatustiede, erityispedagogiikka, sosiaalipolitiikka, sosiaalipsykologia)
- perehtyminen lastenhoidon ja kouluelämän tai sosiaalityön ja nuorisotyön ammatteihin
- 1-vuotinen, pääsyvaatimuksena youtukinto tai 18 vuoden ikä ja peruskoulu -hakuaika päättyy 31.7.
- hakulomakkeet ja tiedustelut puh. 90-2719811 tai 90-2719603

SEURAKUNTAOPISTO SIIJAITSEE JÄRVENPÄÄSSÄ,
36 KM HELSINGISTA POHJOISEEN. TERVETULO!

Varkaudessa "toivon torstai"

Varkauden seudun työttömät ry ja Varkauden ev. lut. seurakunta järjestivät helatorstaina työttömien kansankuppilassa lämminhenkisen "Toivon torstai" -tapahtuman, jonka teemana oli suvaitsevaisuus. Pastori Olli Tynkkynen puhui päivän teemasta ihmisläheisesti. Afrikassa kymmeniä vuosia lähetystyössä ollut, Varkaudessa aktiivisia eläkepäiviään viettävä Raimo Holopainen puhui omista kokemuksistaan.

Tarjolla oli kahvia sekä ilmaista verenpainemittauksia ja hierontaa. Lauluryhmä Lankiset esiintyi ja tahditti yhteislaulua. Varkaudessa asuva chileläinen kuolemaantuomittu Hugo Marchantin perhe kertoi omista kokemuksistaan.

Hugo Marchantin kuolemantuomio muutettiin maastarkoitukseksi, kun Varkauden kaupunki lupautui ottamaan perheen vastaan ja järjestämään asunnon. Lomakeskus Kuntoranta järjesti Hugo Marchantille työpaikan.

Vankila vai sankarilaulu?

– On rohjettava ponnistella elämässä eteenpäin ja hyväksyä oma elämänsä sellaisena kuin se on. Jokainen voi itse päättää, tekeekö hän elämänsä vankilan vai sankarilaulun, sanoi Eeva Kaasalainen tervehdysspuheessaan.

Eeva Kaasalainen mukaan pitäisi kyetä olemaan suvaitsevainen silloinkin, kun itse on vaikeassa elämäntilanteessa, esimerkiksi työttömänä tai on kokenut konkurssin.

– Työttömänä olen uudelleen etsinyt elämän arvoja. Kaikissa elämäntilanteissa on ensin otettava sinut itsen kanssa, Vasta sen jälkeen voi oppia arvostamaan muita, Eeva Kaasalainen muistutti.

– Tällä hetkellä olen iloinen siitä, että olen elossa, minulla on perhe ja elämä on vielä edessä, Hugo Marchant sanoi.

Hugo Marchant muistutti, että elämässä on monta puolta. Suomessakin

hän sanoi kohdanneensa sekä hyviä että pahoja ihmisiä. Elämä ei ole helppoa. – Jos haluamme aina vain lisää, tulee vain lisää ongelmia, hän sanoi.

– Jokainen ihminen on syntynyt ja kasvanut jossain. Chilessä on erilasta kuin täällä. Siellä meillä on toinen maailma. Tällä hetkellä en kuitenkaan voi asua siellä, koska haluan puuttua epäkohtiin kotimaassani. Kuitenkin on hyvä olla Suomessa, joka on vauras maa ja missä kenelläkään ei ole nälkää, ainakaan vielä, Hugo Marchant sanoi.

"Namibia on minulle ensimmäinen kotimaa"

– Olen elänyt puolet elämästäni Afrikassa, mm. Namibiassa. Siksi koen, että Namibia on minulle "ensimmäinen kotimaa", mutta Suomi on kuitenkin synnyinmaa. Työ, ystävyys-suhteet jne rakentavat elämää, sanoi Afrikassa pitkään lähetystyössä ollut Raimo Holopainen.

– Kun muuttaa pois kotimaastaan, on tärkeää, että omaksuu uudessa kotimaassaan sen kielen ja kulttuurin. Ilman niitä ei voi rakentaa kontakteja.

– Afrikassa ollessani jouduin olemaan paljon tekemisissä työttömien ja muiden köyhien ihmisten kanssa. Esimerkiksi Namibiassa he ottivat minut aina ystävällisesti ja vieraanvaraisesti vastaan. Elin Namibiassa 24 vuotta sodan keskellä ja koin siellä aivan erilaista elämää kuin Suomessa.

– Ne vaikeudet, joita ihmiset yhdessä kohtaavat, lähentävät ihmisiä. Minusta tuntuu, että niiltä ihmisiltä, joilla aineellisesti mielessä on paljon, puuttuu usein ystävällisyyttä ja suvaitsevaisuutta, Raimo Holopainen arvioi.

– Toivottavasti kaikki ne ilot ja surut, joita koottaamme elämän matkalla, lähentävät meitä, Raimo Holopainen sanoi. Suvaitsevaisuus ei ole heikkoutta – Voimaa, toivoa ja aktiivista suvaitsevaisuutta tarvitaan tänäkin päivänä. Juuri suvaitsevaisuus vaatii voimaa. On usein vaikea hyväksyä toisia ihmisiä.

– Jokaisella ihmisellä on oma, luovuttamaton ihmisarvo. On hyväksyttävä jokainen ihminen, mutta ei välttämättä hänen tekojaan sanoi pastori Olli Tynkkynen.

Olli Tynkkynen mukaan yksi suuri este itsensä muuttamiselle ja suvaitsevaisuudelle on ihmisen sokeus oman it-sensä suhteen. Omien ennakkoluulojemme ja rajoitustemme takia menettämme usein mahdollisuuden päästä lähelle toista ihmistä. Kiillotamme omaa kilpeämme pitämällä esillä toisten rajoituksia ja puutteita.

Aika, jota elämme, on Olli Tynkkynen mukaan ollut monille, esimerkiksi työttömille, raskasta. – Jokainen tuntee esimerkkejä vaikeiden elämäntilanteiden aiheuttamista itsemurhista tai terveydentilan romahtamisesta.

– Paljon hyvää on jäänyt tapahtumatta turhien pelkojen, arkuuden ja vaatimattomuuden takia. Meillä on oltava rohkeutta olla juuri sellaisia perheita kuin miksi Jumala on meidät luonut, Olli Tynkkynen kehotti.

MATTI MAKELÄ

Nokiolla kaivataan pysyvää toimitilaa

Nokian työttömien toimintaseminaari seurakunnan leirikokouksessa Urhatussa tarttui sarvista useampaa härkää yhdellä kertaa. Mielensterveys, eläkkeet, opintotoiminta sekä oman toiminnan suunnittelu veivät kaksipäiväisen seminaarin ajan varsin tarkkaan.

Erikaisuutta tapahtumaan toi sen järjestäminen yhdessä maahanmuuttajien - kuten nokialaiset asian ilmaisivat - kanssa. Yhteistyö on osa Monikulttuurinen Arki -yhdistyksen hanketta saattaa työttömät ja maahanmuuttajat kohtaamaan toisensa yhteisessä projektissa. Nokian lisäksi vastaavaa toimintaa on Hämeenlinnassa ja Tampereella.

Tilat tarjonneen seurakunnan edustajana mukana oli pastori Seppo Haapalainen ottikin esille juuri ihmisten arvoihin, moraalisiin ja suvaitsevaisuuteen liittyviä kohtia raamattusta. Mukana oli toistakymmentä maahanmuuttajaa eri kielistä ja uskontoista: seminaarissa tarvittiin seitsemän eri kielen tulkkeja.

Oli hyvä huomata, että suvaitsevaisuus ja ymmärtämys oli laajaa hyvin erilaisista taustoista huolimatta.

Keskustelu oli todella mielenkiintoista ja avointa, Seppo Haapalainen toteaa.

Lisää avoimuutta vuorovaikutukseen

Seminaarissa käytiin läpi monia työttömän kannalta tärkeitä asioita. Mielensterveyden ongelmista ja hoitamisesta puhui psykologi Olavi Parviko. Selviytymisen peruselementteinä hän piti asioiden ymmärtävyyttä, hallittavuutta ja merkittävyyttä. Tällaiset yksinkertaiset asiat tullaavat unohtumaan niiltä, joiden vallassa yhteiskuntamme kehittäminen on. Ja olipa tilanne mikä hyvänsä, työttömän oma tasapaino ja hyvä itsetunto ovat asioita, joita kannattaa ylläpitää.

Eläketietotoimiston eläkeneuvoja Keijo Näsi selvitti erilaisia eläke- ja muotoja sekä niihin vaikuttavia tekijöitä, mm. aikuiskoulutus- ja eroraha käytiin läpi, samoin 500 päivän lounas. Niin Näsi kuin nokialaiset työttömätkin totesivat, että tiedon puute

Porukka kuulolla ja valmiina kommentteihin. Etualalla yhdistyksen toiminnanjohtaja Olli Tuupainen.

Nokian työttömät:

Tarvitaan oma asiamies

Työttömien sosiaaliset ja henkiset ongelmat ovat ennakkueläisen työttömyyden johdosta kasvaneet. Pitkäaikaistyttömyys on entisestään lisääntynyt näitä ongelmia. Nykyisin sosiaali- ja työvoimaviranomaisilla ei ole riittävästi aikaa tukea ja ohjata asianosaisia henkilöitä.

Nokian Työttömien yhdistyksen kokouksissa on monesti keskusteltu tästä ongelmasta ja päädytty esittämään näin valtuustaloitteen muodossa, että kaupunki yhdessä työvoimaviranomaisen ja Nokian Työttömien yhdistyksen kanssa yhteistyössä perustaisi Nokialle työttömien asiamiehen toimen. Toimenkuvan mu-

kaan työllisyysasiamies toimii työttömien kuuntelijana ja edusmiehenä sekä osallistuu poliittisena neuvonantajana. Hän ei ole terapeutti eikä asiantuntija, mutta ohjaa asiakkaitaan kaikkien viranomaisten ja asiantuntijoiden puolelle, laatii mahdollisia asiakirjoja ja avustaa paperisodassa. Asiamiehen tulisi seurata yhteiskunnallista tilannetta ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä tiedottaa niistä. Työtä on varmasti runsaasti.

Pikaista myönteistä päätöstä odottavat nokialaiset työttömät.

NOKIALLA 23.3.1995
EERO SALONEN

eläkeasioissa haittaa tai estää monien etuisuuksien saamista. Myöskään viranomaiset eivät tiedota riittävästi eläkeasioista.

Pääpaino seminaarissa oli kuitenkin oman työn kehittämisessä, jota käytiin läpi työryhmissä. Kysymykset ja vastaukset haettiin keinoja, miten työttömien yhdistykset olisivat nykyistä paremmin jäsentensä edunvalvoja. Kysyttiin mitä toiminnassa pitää painottaa, mitä itse voisimme tehdä ongelmien ratkaisemiseksi, mitä itsekin olisi valmis tekemään toiminnan kehittämiseksi ja mitä yhteistyötä eri järjestöjen kanssa haluttaisiin. Myös koulutustarpeita ja työllistymisen vaikeuksia kartoitettiin.

Vastauksista ei ollut pulaa. Poiminnat eri ryhmien työstä kuvannevat toiveita, tarpeita ja valmiuksia: pysyvät toimipaikka, teemapäivät, asiantuntijoiden kuuleminen, terveystarkastukset, toritapahtumat, leikkikursit aikuisille (!), ilmaisuaito, tassa jne, olivat listalla.

Oma tiedottaminen koettiin liian

vaikeaksi, kaivattiin avoimuutta vuorovaikutukseen, samoin parempaa osallistumista yhteisiin toimiin, parempia suhteita ammattiosastoihin sekä erityisesti tietotekniikkakoulutusta. Pidetään tarpeellisenä selvittää osuuskunnan perustamisen tarpeet ja mahdollisuudet sekä kaivattiin apua asiakirjojen laadinnassa.

Palkkatyön kriisi luo uusia ratkaisuja

Seminaarissa oli mukana toistakymmentä maahanmuuttajaa, joille kokemus oli antoisa. Nokialaisten mukaan tämä oli molempinpuolinen kokemus. Vaikka Nokia rajun rakennemuutoksen paikkakuntana kampailee oman työttömyytensä kanssa, riittää siellä ymmärtämystä myös pakolaisille ja muille maahanmuuttajille.

Hämeenlinnassa, Tampereella ja nyt myös Nokialla maahanmuuttajien

koulutusprojekteja vetävä Ilkka Jaakkola arvioi nokatusten kohtaamisen olevan hyödyllistä kaikille osapuolille. Hän muistutti, että kun "palkkatyöläisten tasavalta" on ajautunut jatkuvaan kriisiin, on ratkaisu ja lähde hakemaan myös perinteisen palkkatyön ulkopuolelta. Pakolaisten työttömyyden ollessa 90 prosenttia, on uusien pohdintojen ja toimien aika.

Nokian projektista Jaakkola arvelee, että se alkaa tuottaa ansiotuloa sekä siihen osallistuville Nokian työttömille että maahanmuuttajille. Uudentyyppisen osuuskuntamallin onnistuminen riippuu myös valtiovarallan rahoituksesta ja muusta tuesta. Ilkka Jaakkola kuitenkin uskoo onnistumiseen viitattaessa Hämeenlinnaan ja Tampereen hyviin kokemuksiin.

HANNU OITTINEN

Ylöjärven työttömille vihdoon toimitila

Ylöjärven Työttömät ry on koko pari vuotuisen toimintansa ajan kärsinyt siitä, että sillä ei ole ollut omaa kiinteää toimipistettä josta se olisi voinut toimintansa organisoida. Koko yhdistys oli jo hiippa kokonaan kunnes runsas kuukausi sitten kunta vihdoon löysi työttömille toimitilan. Työttömiä toimitila ei täysin tyydytä, sillä se sijaitsee kaukana kuntakeskuksesta.

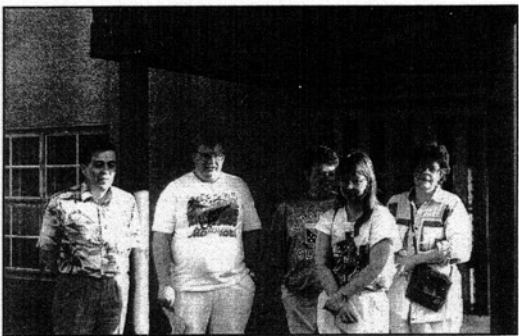
Ylöjärven Vuorentaustassa entisessä Metyn teollisuuskiinteistössä sijaitseva tila ei ulkoisilta puitteiltaan häikäise. Tilan on ruhtinaalliset 17 neulioita kalusteita ei ole lainkaan puhuttakaan puhelimesta tai muista teknisistä hienouksista.

Vuokrasopimuksen mukaan vuokraaja eli työttömät kalustavat toimipisteen itse. Työttömät toivovat kuitenkin, että kunnalta löytyisi kalusteita ja mahdollisesti myös puheliniitä, jotta toimipisteessä voitaisiin käynnistää työttömien neuvontapalvelua ja muuta toimintaa.

Ylöjärven Työttömät ry on potonen verenvähyyttä, vaikka työttömiä kunnassa kyllä on. Yhdistyksen alkuvai-

oli hyvinkin aktiivista. Työttömät muun muassa keräsivät tuhansia nimiä adressiin, jolla vedottiin kunnanvaltuustoon, jotta se lisäisi määrärahoja työllistämiseen. Vetoamus auttoi määrärahat kasvoivat usealla miljoonalla markalla ja kunta onkin työllistänyt noin 100 työttömää vuosi-

tasolla. Nyt työttömät ovat uudestaan aktiivisissa toimintaansa. Joukko työttömiä piti ensimmäisillä kesäheleillä palaverin, missä päätettiin, että syyskausi avataan työttömien tansseilla. Silloin on tarkoitus saada työttömät joukolla paikalle ja suunnittelemaan tulevaa toimintaa.

Ylöjärven Työttömät ry sai vihdoon oman toimitilan. Tulevaa toimintaa olivat suunnittelemassa Birgitta Lahtinen, Marja-Leena Tuusa, Sylvi Kinnunen, Kimmo Suomilampi ja Rakennusliiton toimitsija Seppo Nieminen, joka on lupautunut toimimaan asiantuntijana työttömyysturva- ja työllistämisasiassa.

toimintaa.

Tarkoituksena on viritellä erilaisia harrastetoimintaa, suunnitella vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä kunnan päättäjiin, pitää yhteyttä muiden kuntien työttömiin ja luoda Ylöjärveläistyöttömille mahdollisuus tavata toisiaan ja purkaa tuntejaan.

Tampereen kupeessa sijaitsevassa Ylöjärvellä on noin 19 000 asukasta. Heistä oli huhtikuun lopussa työttömänä 1660 henkeä eli 17,5 prosenttia. Pitkäaikaistyttömiä oli 535, yli kaksi vuotta työttömänä olleita oli 210. Nuorten työttömien asema on hieman helpottunut, sillä heitä oli työttömänä nyt 230 kun luku pari vuotta sitten oli peräti 430.

RAUNO KESSELI

Äke sai töitä

Lehtemme viime numerossa oli 54 vuotiaan Ylöjärveläisen nosturin-kuljettajan Äke Sjöstedtin haastattelu. Hänellä oli tuolloin tiukat paikat, sillä uusi työllistämiskohde piti löytää muutaman päivän sisällä. Muussa tapauksessa hän putoaisi 500 päivän rajan yli suureen tuntemattomaan. Rahat ja hermot olivat lopussa.

Äke sai uuden paikan Ylisen keskuslaitokselta peruskorjaushommista. Pähin on ohi. Vaikka moni asia on vielä rempallaan, voi työllistämistyön palkan ja tulevan päivärahahan turvin suunnitella tulevia vuosia.

Äkellä on suunnitelmia, jotka puhtaimen peruspäivärahalle olisi vienyt mennessään. Nyt on toiveita selvitä talveloista ja muista taloushuolista. Mutta tätä eivät ymmärrä ne, jotka syyttävät työttömiä pelkiksi laiskoiksi rahan kuittaajiksi.

Onneksi jotkut ymmärtävät. Kiitos Äken puolesta Tampereen työttömien toimintakeskuksen psykologille Tapani Hyväräiselle, Ylöjärven seurakunnan diakoniatyöntekijälle Hannele Fagerille ja Ylöjärven työvoimatoimiston johtajalle Veikko Lahtiselle!

Herrat Helsingissä laman alla nyhytki, te teitte minkä ihmiset vain voi!

"Opiskelu ei voi toimia loputtomasti puskurina"

Santamäki-Vuori, Tuire-Pekka Sauramo (1993). Lama ja nuorisotyöttömyys. Työpoliittisia tutkimuksia 45. Työministeriö, Helsinki

Tutkimuksessa hyödynnettävistä aineistoista tärkein perustuu työministeriön työnhakijarekisteriin. Aineisto koostuu puoleltoista vuoden aikana eli ajanjaksona 1.1.1991-30.6.1992 työttömistä ollen 15-24-

vuotiaista nuorista. Tutkimustulosten mukaan nuorten suhteellinen asema verrattuna aikuisiin ei ole työttömyysasteella mitattuna toistaiseksi heikentynyt. Nuorten aikuisten eli 20-24 vuotiaiden työttömyysaste on noussut enemmän kuin aikuisilla, mutta alle 20-vuotiaiden suhteellinen asema on jopa parantunut.

Kehtys selityksi osallistumistason voimakkaan laskun aiheuttamalla nuorten työvoiman tarjonnan supistumisella ja työllisyyslalla. Keskeisin syy osallistumistason laskuun on ollut se, että opiskelun ohessa työssä käyneet nuoret ovat siirtyneet työ-

paikan puuttumisen takia kokopäiväiseksi opiskelijaksi.

Lisäksi työllisyyslaki on selvästi parantanut alle 20-vuotiaiden asemaa. Tämä on kuvastanut teini-ikäisten työttömyyskausien kestojen lyhytynä ja myös heidän työllisyystensä parantamisena julkisella sektorilla. Työttömäksi ovat joutuneet keskimääräistä useammin määrääkäsissä työsuhteissa olleet ja heikosti koulutetut. Laman edetessä työttömiksi on kuitenkin tullut myös entistä enemmän paremmin koulutettuja nuoria. Kouluttamattomien osuus nuorista työttömistä on ollut tavallista suurempi

erityisesti Uudellamaalla. He ovat kärsineet eniten myös työttömyyskausien pidentymisestä ja toistuvista työttömyydestä.

Nuorten työttömyyskausien kestot ovat pidentyneet laman aikana eniten Etelä-Suomessa - erityisesti Uudellamaalla. Tämä yllättäväkin piire se liittyy pitkälti työllisyyslalla, sillä työttömyyskausia on katkaistu työllistämistoimenpitein enemmän Pohjois- kuin Etelä-Suomessa. Vaikka nuorten suhteellinen asema ei työttömyysasteella mitattuna ole toistaiseksi heikentynyt, lähitulevaisuudessa se alkaa väistämättä huonontua. Huo-

mattava osa nuorten kohtaamista ongelmista on peittyneet työvoiman tarjonnan laskun alle. Opiskelu ei voi kuitenkaan toimia loputtomasti puskurina.

Toisaalta työllisyyslain muuttaminen on jo alkanut pidentää nuorten työttömyyskausien kestoja. Sama kehitys tulee voimistumaan nopeasti ainakin ilman aktiivisia työvoimapolitiittisia toimenpiteitä. Yksi tällainen toimenpide voi olla valikoiva marginaalisen työllistämistuen käyttäminen yksityisellä sektorilla.

Läsnäolevan vanhemmuuden puute

HAAVOITTUNUT VANHEMMUUS Hoida itseäsi, autat lastasi Irene Kristeri ja Kirjapaja 1995. 104 sivua. Hinta n. 110 mk.

Katosiko sinun lapsuusperheessäsi vanhemmuus jonnekin? Eräs merkki katoamisesta on, jos koet, ettet koskaan tule riittämään vanhemmillesi, saat itsellesi ja lapsillesi. Niinpä suoritat elämää ja ohjautat ulkopuolisten odotusten mukaan. Kotona suoritat vanhemmuutta so. tuotat positiivisia tunteita, huollat ja hoivaat. Klassisesti saat usein raivoa kohtauksia. Syyllisyyttä koet kaikesta; siitä, mitä olet tehnyt, mitä et ole tehnyt ja mitä sinun pitäisi tehdä. Ja syyllinenhän sinä oletkin. Aistit, että jonakin päivänä lapsesi miettii: "Olenko minä kyllin hyvä lapsi vanhemmilleni?"

Minne tuo vanhemmuus perheestäsi oikein katosi? Katosivatko voimavarat alkoholisille, työnarkomanialle, lakihenkiselle uskonnollisuudelle vai aneemiselle tunnelmatolle - tyypilliselle suomalaiselle kodille, jossa ei tunteita tunnettu saati tarpeita tiedostettu. Entä mille sinun lapsesi sinut menettivät? Suremmille surulle vai kyvyttömyydelle olla läsnä, kestää lasten tunteita.

Kohti riittävää vanhemmuutta

Irene Kristeri kirjoitti kirjansa Haavoittunut vanhemmuus, koska hän työssään perhekonsultina törmäsi äiteihin ja isiin, joille vanhemmuus oli ahdistavaa syyllisyyttä, riittämättömyyttä ja toivottomuutta aiheuttava tehtävä. Irene kyllä löysi opaskirjoja, miten kasvatava lastenne itsetuntoa tai miten kehittää vanhemmuuden taitoja - mutta syytä raskaalle kokemukselle vanhemmuudesta ei löytynyt. Pikemminkin neuroja, miten tulla ylivanhemmaksi. Omaakin kipua oli riittävästi: "Olen itse yksi noista vanhemmista". Hänellä ei ollut riittävästi eväitä vastata kolmen lapsensa tunteisiin ja tarpeisiin. Siitten eräänä päivänä hän luki läheisriippuvuudesta kertovaa kirjaa ja yhteys omaan pikkutyttöön löytyi - "Nyt se oli nähty". Toivo paremmasta vanhemmuudesta heräs.

Kristerin kirja tuo toivon siitä, että tärkein avainhenkilö - tuo oma sisä-

nen lapsi on kohdattavissa ja syliinotettavissa ja vähitellen ehytetävissä. Kun alan toipua, katkaisten ketjun riittämättömän vanhemmuutta. Toipuminen alkaa jo siitä, että löydän syyllisyyteni, haen apua ja alan puhua tuntemuksistani. Mitä enemmän hoidan itseäni, sen paremmalta vanhemmuus alkaa maistua ja keskenkäisen isyyden ja liitteen alkavat riittää. Sitäpaitsi lapsenne kasvavat aikuisiksi juuri turhautumalla meidän kyvyttömyytemme vastata täydellisesti heidän tarpeisiinsa. Vastuunne on siis tavoittaa tuo riittävä määrä vanhemmuutta ts. että kotona on tarpeeksi turvallista, läsnäolevaa aikuisuutta.

Kirjan luettuana voi kokea tehneensä matkan suorittamisesta elämäseen - ehkä vanhemmuus sittenkin voi olla vanhempana elämästä eikä vain uuvuttavaa taakkaa. Ite ajattelin lukaisevani ohuehkon kirjan tuosta vain - mutta jouduinkin syviin lerkkiin - kohtaamaan sisäisen lapseni, joka oli vihainen ja surullinen, koska hänen tunteilleen ja tarpeilleen

ei ollut lapsena annettu nimiä eli niitä ei oltu otettu vastaan. Kristeri haastaa kivuliaaseen surutyöhön. Minikäänlainen koulutus, ura tai menestyminen eivät suojele tältä huomiota vaativalta sisäiseltä lapselta.

Tietenkin luin kirjaa myös kriittisesti. Miksi kaikki aina selitetään lapsuudesta johtuvaksi ja mistä rahat kalliiseen terapiaan? Ja entä jos sisäinen lapseni vapautuikin niin paljon, että oma perheeni jää heitteille - koska avainhenkilöä on liian paljon löytämättömiä tunteita ja tydyttämättömiä tarpeita. Oivalsin kyllä kirjaa uudeelleen lukessani, että juuri SE SISÄINEN LAPSI, JOTA EI HUOMATA on se, joka alkaa hallita ja manipuloida ympäristöään. Jos sitä ei huomata, saa se meidät tekemään itsesuhoisia valintoja. Se mm. suostuu tuhoaviin ihmissuhteisiin, koska sillä on niin valtava hylätyksitulen pelko. Sitäpaitsi siltähan on kielletty sellainen elämä, jossa voi puhjeta kukkaan. Kukapa haluaisi valita nupulla olon, jos voi kukaksiin tulla?

Työttömyysongelman ratkaisu?

Ravataan työllistämistä vaikeuttava lakiviidakkoo.
Lopetetaan yritysten tukeminen veronmaksajien kustannuksella.
Poistetaan työnantajan palkkaperusteiset maksut eli työvoimaverot.
Elleivät nuokaan toimet johda täystyöllisyyteen, niin otetaan käyttöön negatiivinen verotus. Kokonaisuus koostuu silloin nykyisen työttömyyskorvauksen suuruisesta perusturvasta uni marginaaliverotetusta palkasta. Esim. jos henkilön perusturva on 3000 mk/kk ja sitä vastaava marginaalivero 50 %, niin kuukausipalkan ollessa vain 4000 mk/, ovat kokonaisuus 5000 mk eli yhteiskunnan tuki on 1000 mk.
Vero 10000 mk:n kuukausipalkasta onkin sitten jo 2000 mk. Käsitteeksi työttömyys
loppuu tällä systeemillä varmasti, koska palkkaus ei enää ole työllistämisen este.
Tämä huolimatta kokonaisuusmuodostuvat siettäväksi. Ovathan ne aina suuremman kuin nykyinen

työttömyyskorvaus.
Sen työn arvo, jonka nykyiset työttömät työllistettyinä saisivat aikaan on noin
100 mrd mk/v. Täystyöllisyys siis parantaisi kansankunnan hyvinvointia parillakymmenellä tuhannella markalla henkeä kohden vuodessa.
Työvoimaveron poistamisesta huolimatta täystyöllisyys lisäisi valtion tuloa huomattavasti. Kun entiset työttömyyskorvausten saajat nyt maksaisivat veroja, eikä yrityksiä tuettaisi, niin pelkästään näistä valtiolle kertyisi lisätuloja n. 70 mrd mk/v.
Silloinpa olisiis varaa sekä roimiin veroalennuksiin että eläkkeiden indeksikorotuksiinkin.
Vaikka työttömyyseläkeläisenä olenkin jo selvitynyt pahimmasta, uskoisin tietäväni
miltä ihmisistä tuntuu, itsekin työttömyyden nöyryyksen kokeneena. Kun lisäksi joka tuutista tulviä jatkuvasti tietoa työttömyyden aiheuttamasta taloudellisesta ja henkisestä häädästä, niin on kohtuuttoman traumaattista vain avuttomana seurata tä-

kä kaikkea, kun samalla kuvittelee omaavansa viisasten kiven, joka ratkaisisi koko ongelman.

Olisinkin äärettömän kiitollinen hänelle, joka todistaisi, että on olemassa muitakin kuin poliittisia syitä, jotka estävät ratkaisumallini toimimisen siten kuin olen edellä kaavailut.

MATTI LOUNASSALO
HYVIN KÄÄN TYÖTÖMÄT RY:N RIVUJASEN

LENIN-MUSEO
Hämeenpuisto 28, 3. krs.
Dietrich Maus:
"Ikonin katoaminen"
16.6.-31.8.
"Lakki, paltto ja peruukki"
21.7. saakka.
Av. ma-pe 9-17, la-su 11-16.
22-25.6. sulj. pääsyliput 155 mk.

TYÖN UUDET JUTUT -KILPAILU

Avoin kilpailu kaikille suomalaisille, suomensukuisille kansolle sekä siirtolaisille Suomessa ja ulkomailla työhön liittyvien juttujen, aforismien ja vitkien keräämiseksi ja talenttamiseksi.

Työhön ja työelämään liittyvät soitkaukukset, sanonnat ja tokaisu, tilannekomiikka, hauskat ja erikoiset tapahtumat, omaperäisyys ja ainutlaatuisuus ovat juttujen aineistoa. Lähtökohdiana on juttujen todenperäisyys, ja siksi jutuissa esiintyvät henkilöt tulee mainita heidän omilla nimillään. Yksilön intimitettiinä, kunniaa tai yleistä moraalia loukkaavat jutut eivät kuitenkaan tule kysymykseen. Jutun on kirjoitettava suomen kielellä tai murteella.

Kilpailu aika on 1.3.-31.12.1995 ja palkintojen yhteissumma on 25.000 markkaa. Palkintojen jaosta päättää palkintolautakunta. Lautakunnan puheenjohtajana toimii johtaja Väinö Pässilä ja sihteerinä sekä kilpailun asiamiehenä psykologi Tiina Simola, jolta myös saa lisätietoja kilpailusta, puh. (918) 813 614. Kilpailun tulokset julkistetaan ja palkinnot jaetaan torstaina 14.3.1996 klo 13.15 ravintola Fellmannissa Lahdessa. Parhaista jutuista kootaan kirja, joka ilmestyy joulukuussa 1996.

Kilpailusarjoja on kaksi:
I Paras juttu -sarja
II Keruusarja

Yhden jutun suositeltava enimmäispituus on 12 konekirjoitusrivia. Juttujen lukumäärää ei ole rajoitettu. Sama lähetettävä voi osallistua molempiin sarjoihin. Paras juttu -sarjan voittajia valittaessa kiinnitetään huomiota juttujen omaperäisyyteen ja ainutlaatuisuuteen. Keruusarjassa voittajat valitaan eniten viittä juttua lähettäneiden joukosta.

Osallistumissohjeet:
Merkitse juttuihin nimerkkisiä sekä maininta siitä, kumpaan sarjaan ne osallistuvat. Liitä lähetysseesi mukaan nimerkkiläsi varustettu, suljettu kansi, jossa on sisällä nimerkkisi, nimesi ja osoitteesi. Lähetä kiinaliitut osoitteella: Työn uudet jutut -kilpailu, kilpailuasiamies Tiina Simola, Lahden työvoimatoimiston henkilöstöyhdistys ry, PL 84, 1541 LAHTI

Kilpailujuttuja ei palauteta. Kilpailun järjestäjä, Lahden työvoimatoimiston henkilöstöyhdistys ry, pidättää itsellään oikeuden juttujen julkaisemiseen korvauksetta.

Työn uudet jutut on viides kilpailu Lahden työvoimatoimiston henkilöstöyhdistys ry:n järjestämässä **Työnteke kunniaan -sarjassa**. Vuosina 1991-1994 yhdistys on järjestänyt Työn runo-, Työn valokuva-, Työn hihti- ja Työn uudet ideat-kilpailut.

TVY:n uusi hallitus

Puheenjohtaja:

Märten Grönholm
Närpiön Seudun Työttömät ry
Rinvägen 17 F
64200 Närpes
puh & fax 962 - 41790
940 - 5477 099

Varapuheenjohtaja:

Lea Karjalainen
Inarin Seudun Työttömät ry
Mellakujä 10 D 16
99800 Ivalo
puh. 9697 - 677 645

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet:

Uusimaa
Torsti Lahtinen
Vantaan Työttömät ry
Leinikkitie 22
01350 Vantaa
puh. 90 - 857 1896
Päivi Nieminen
Sipoon Työttömät ry - De arbetslösa i Sibbo rf
Kuninkaantie, Frisans
01420 Sipoo
puh. 90 - 231 548

Häme

Veikko Mähönen
Tampereen Seudun Työttömät ry
Vuolteenkatu 11
33100 Tampere
puh. 931 - 222 3387
fax 931 - 2142 869
Maija Pulli
Hämeenlinnan Työttömät ry
Sibeliuksenkatu 8
13100 Hämeenlinna
puh & fax 917 - 6533 963

Varsinais-Suomi

Lasse Räsänen
Turun Seudun Työttömät ry
Murtomaantie 1
20300 Turku
puh. 921 - 2500 727
fax 921 - 2334 320
Liisa Harjuniemi
samat tiedot kuin edellä

Satakunta

Rauli Nieminen
Rauman Seudun Työttömät ry
Alfredinkatu 1
26100 Rauma
puh. 938 - 834 3038
fax 938 - 822 0572
Matti Liukkonen
samat tiedot kuin edellä

Kymi

Ilpo Heltimoinen
Etelä-Karjalan Työttömät ry
Kaartinkatu 8 E 46
53850 Lappeenranta
puh. 949 - 675 243
Maija Sorsa
Kouvola Seudun Työttömät ry
Hallituskatu 11
45100 Kouvola
puh & fax 951 - 3711 741

Mikkeli

Anneli Nisula
Mäntyharjun Työttömien Toimintajärjestö ry
Niemiopku 4
52700 Mäntyharju
puh & fax 956 - 682 106
949 - 753 880
Heikki Ljungkvist
Heinolan Seudun Työttömien Toimintajärjestö ry
Lampikatu 2
18100 Heinola
puh 918 - 152 318
Keski-Suomi

Tapio Salomaa
Äänesuuden Työttömät ry
Kauppakatu 10
44100 Äänekoski
puh 945 - 513 117
(Tuula Vakkilainen)
Keski-Suomen Työttömien yhdistys ry
Schaumaninkatu 1
40100 Jyväskylä
puh. & fax 941 - 635 230

Pohjois-Karjala

Kimmo Vartiainen
Joensuun Aktiiviset Työtähakevat ry
Vallilankatu 3
80220 Joensuu
puh. 973 - 311 518
Sylvia Kuvaja
Nurmeksien Seudun Työttömät ry
Koulukatu 5
75500 Nurmeks
puh. 976 - 482 067

Kuopio

Pekka Rajala
Kuopion Seudun Työttömät ry
Maljalahdenkatu 18
70100 Kuopio
puh. 971 - 2633 181
fax 971 - 2633
Vesa Aallosvirta
Siilinjärven Työttömät ry
Haarahongantie 17
71800 Siilinjärvi
puh. 971 - 424 851

Vaasa

Jari Vuorinen
Kokkolan Työttömät ry
Pakkahuoneenkatu 5
67100 Kokkola
puh. & fax 968 - 8315 514
949 - 769 574
Seppo Haaparaju
Vaasan Seudun Työttömät ry
Klemetininkatu 17 B
65100 Vaasa
puh. 961 - 3171 338
fax 961 - 3171 339

Oulu

Ilkka Lautkaniemi
Oulun Työttömien Oma-Apu ry
Rautatiekatu 1
90100 Oulu
puh. 981 - 3115 351, - 3117 911
fax 981 - 3119 651
Aaro Räsänen
Ylivieskan Työttömien Yhdistys ry
Ruutihaantie 9
84100 Ylivieska
puh. & fax 983 - 420 500

Kainuu

Matti Huotari
Kuhmon Työttömien Yhdistys ry
Kainuuntie 99
88900 Kuhmo
puh. 986 - 6520 320
Ahti Kyllönen
Ylä-Kainuun Työttömien Yhdistys/Suomussalmi
Kauppakatu 20
89600 Ämmänsaari
puh. 987 - 713 023

Lappi

Lea Karjalainen
(tiedot alussa)
Juhani Torvinen
Tornion Työttömät ry
Kemintie 26
95420 Tornio
puh. 9698 - 447 035

SIHTEERI

Sirkka Rajala
Köydenpunojankatu 5
00180 Helsinki
puh & fax 90 - 648 423
940 - 5477 090

TALOUDENHOITAJA

Pirjo Kankaristo
Kumpare
21150 Röölä
puh. 921 - 252 4316 (to-pe)
949 - 785 485
fax 921 - 252 4390

TIEDOTTAJA

Hannu Oittinen
Karensisnomet
Yliopistonkatu 56 B
33100 Tampere
puh. & fax 931 - 2124 753

Tornion työttömille oma terveydenhoitaja

Me Tornion Työttömät ry:n jäsenet haluamme omalta osaltamme tehdä lehteämme, jota toivottavasti kaikki työttömät lukevat.

Yhdistyksemme toimii vireästi ja yritämme kaikin mahdollisin keinoin saada työttömät ulos koloistaan. Ruokalamme toimii srkn:n tiloissa kaksi kertaa viikossa tiistaisin ja torstaisin. Toki ruokalaä tarvittaisiin joka päivä, mutta seurakunta tarvitsee tilat omaan käyttöönsä, joten meidän pitää olla tyytyväisiä tähän järjestelyyn. Tornion kaupunki ei ole pystynyt järjestämään meille toimitiloja, minne voisimme keskittää toimiston, ruokalan ja harrastustoiminnan. Toimistomme sijaitsee toisella puolella kaupunkia eikä keskustassa, kuten yleensä toimistot. Täytyy kuitenkin muistaa, että Tornio sijaitsee saarissa, joten sijaintimme ei ole ongelma, jollei sitä siksi tehdä, hyvin meidän on löydytty.

Toimistomme on avoinna ma-pe klo 08-14.00, lisäksi tiistai-iltaisoin klo 17-21, jolloin voi poiketa vaikka il-takaville. Ruokalassa on palkattu emäntä, hän on joko pitkäikäistyön

tai vastavalmistunut alansa ammattilainen puolen vuoden sopimuksella. Talkoolaisina on muutama työtön, yleensä naisia, miehiä ei keittiötyöt kiinnosta, ainakaan täällä. Ruoka on todella edullista, työttömiltä 10 markkaa. Eläkeläiset, opiskelijat ja työssäolevat maksavat aterista 15 markkaa, alle kouluikäiset syövät maksutta.

Tämän vuoden alusta saimme oman terveydenhoitajan, työsojimus on puolivuotinen, toivottavasti työ jakuu, niin hyväksi se on koettu. Ensimmäiseksi hoitajaksemme valittiin Sirpa Kesti on paneutunut työhönsä tosi tarmolla. Terveystarkastukseen varataan aikaa reilut puolitoistuntia asiakasta kohden, joten siinä ehtii puhua muutakin ja näin keventää oloaan. Tarvittaessa Sirpa ohjaa asiakkaan jatkotutkimuksiin, näin työtönkin tulee huollettua ja pidettyä työkunnossa. Tarkastus on maksuton, joten rahanpuute ei ole esteenä tulla vastaanottoon. Vastaanotto on ollut tarpeen, aikoja on varattu jo pitkälle keväälle.

Urheiluhallilta olemme saaneet oman ajan lentopallon pelaamista var-

ten ja kuntosalin käyttöömme kolme kertaa viikossa maksutta. Uimahalliin maksamme 10 markkaa, samalla hinnalla pääsemme myös vesijumpaan. Keilailua voimme harrastaa myös päivisin hintaan 10 mk tunti. Teatteriin hankimme ryhmälennuslippuja ja yhdistys maksaa yleensä puolet hinnasta. Kesäisin järjestämme virkistyspäiviä joko kaupungin tai ammattiosastojen omistamilla kesäsaunoilla, talvisin ainakin hiihtolomaviihköillä edullinen hiihtoretki lähi-alueelle.

Opiskeluun ei ole innostusta oikein riittänyt. On järjestetty yksi onnistunut atkn peruskurssi, joka kesti viisi viikkoa. Myös työttömyysturvasta pidetty kaksipäiväinen kurssi oli suosittu.

Kertokaa toisetkin mitä teidän yhdistyksissä tehdään, siitä saavat muutkin varmasti hyviä vinkkejä. Valoisaa kesäaikaa teille kaikille ja pitkäkä lippu korkealle.

MIRJA VISKARI
TORNION TYÖTTÖMÄT RY

Työttömät kultaa huuhtomaan

Työttömien kullanhoidontaperinne jatkuu, Inarin Laanijoella pidetään kesä-heinäkuun vaihteessa kolmipäiväinen tapahtuma, jossa varsinaisen kullanhoidon lisäksi kuullaan tarinointia aiheesta. Asiantuntijana on kullankaivaja Taisto "Mänttärä" Mäntykanas. Tämän lisäksi kesäisen Lapin eri puolet ovat tarjolla itsekseen osanottajan toivomusten mukaisesti.

Tapahtuma on samalla työttömien yhdistysten kesätapaminen, jonne ovat tervetulleita työttömät ympäri maata. Toisin sanoen on tilaisuus tutustua, kysellä kuulujaisia ja vaihtaa kokemuksia. Ehkäpä Lapin kesäyössä välittelee uusia ideoita työttömien toiminnan edelleen kehittämiseksi.

Ohjelma ja aikataulu on seuraava. Tapahtuma alkaa Laanijoella pe 30.6. aamupäivällä, klo 14.00 on kokoon-tuminen Laanihoviin, jossa "Mänttärä" kertoo kullanhoidon. Yleisiä ohjeita kertoo samassa yhteydessä leirin johtaja Lea Karjalainen.

Tämän jälkeen on vuorossa siirtyminen leiriin ja telttojen pystytys. Iltaa vietetään kullanhoidon, saap-panheiton, nuotiolaulun, lätyin paist- ton ja makkaran grillauksen merkeis- sä. Omien eväiden lisäksi on tilaisuus ostaa paikallista tuoretta savukalaa ja kuivatua lihaa. Paikalla on tulistijoja ja kaasukeittimä.

Lauantaina jatketaan kullanhui- dontaa, jonka päätteeksi on illanviet- to ravintola Laanihovissa. Yhteishin- ta illasta ruokailuineen on 40 mk.

Kullanhoidontaa voi jatkaa vielä sunnuntaina. Paluumatkalla on käyn- ti kullamuseossa Tankavaaralla, jonka pääsymaksu on 15 mk. Leirimaksu on 60 mk, joka tulee valtuksen omista- jalle Taisto Mäntykankaalle. Lisä- tietoja tapahtumasta voim kysellä Inarin Seudun Työttömien toimis- tosta, puh & fax 9697 - 677 645.

Lätsä-Pekan palkinnot Työväen keskusmuseossa

Työväen keskusmuseon kesä- näyttelyssä Tampereen Finlaysonilla on aiheena liikunta ja urheilu. Lenkkeilystä maailmanennä- tyksiin -nimisen näyttelyn erikois- uuksiin kuuluu mm. huippujuoksija Lätsä-Pekka Päivärinnan palkinnot. Joukkoon kuuluu yli 30 kultamitalia, mukaanlukien Suomen ainoa maas- tuojuoksuun maailmanmestaruusmitali.

Näyttely kertoo laajapohjaisen juoksu-harrastuksen ja huippu-urheilun keskinäisestä vuorovaikutuksesta. Il- man suurten joukkojen lenkkeilyin- nostusta ei huippujuoksijoiden vali-

koituminen tapahdu parhaasta mah- dollisesta juoksija-aineksesta. Näyt- telyssä on esillä erityisesti 60- ja 70- lukujen lenkkeilyyn ja huippu-urhei- luun liittyviä esineitä, valokuvia ja muuta aineistoa.

Näyttely on avoinna Finlaysonin tehdasalueella Tampereella sijaitse- vassa Työväen keskusmuseossa 6.6. - 30.9. välisen ajan. Osoite on Kunin- kaankatu 3 ja puh. 931 - 211 0404. Lisätietoja saa tutkija Ulla Jaskarilta ja museonjohtaja Pentti Blomsteril- ta. Näyttelyn avasi 6.6. kulttuurimi- nisteri Claes Andersson.

Työttömien liikunta ry perustettu Helsinkiin

Helsingissä on perustettu 12.5.95 työttömien liikunta- yhdistys. Yhdistyksen tarkoi- tuksena on toimia yhteistyössä kaik- rien pääkaupunkiseudun työttömien yhdistysten kanssa sekä hoitaa työt- tömien liikunta-asioita keskitetysti ja koordinoiden.

Yhdistys toimii aluksi Helsingin Työttömät ry:n tiloissa, ja puheen- johtajaksi valittiin Juha Lehtinen.

Ensimmäisenä yhteistyöprojekti- na liikuntayhdistyksellä on Uuden- maan alueen työttömien yhteisen ul- koilupäivän järjestäminen. -MLS

Tanssien läpi kesän

Helsingin Työttömien viikas- viikko-ohjelma on kesätaou- la elokuun puoliväliin saakka. Vapaehtoisten vetämät Tietopajat ovat kesäterässä paria innokkainta opintopiiriä lukuunottamatta; ma- aiantaipaamiset sekä Torstaitori jat- kavat taas elokuussa.

Mutta kesällä tanssitaan: joka torstai on kahvila Vanhassa Tennarissa kunnan tanssit klo 13 - 16 hyvän mu- siikin tahdissa.

Muutaman kerran mennään kyläs- 'ihmisten ilmoille' katutapahtumissa: Hakaniemen torilla jaetaan herme- keittoja ilmaiseksi, mm. 20.6. Tämän toiminnan tarkoituksena on kiinnittää huomiota pitkäikäistyöttömien näl- käongelmaan pääkaupunkiseudulla. Tilaisuudet kuuluvat HeTyn KATU- KEITTIÖ-projektiin, jota on tarkoitus jatkaa syksyllä säännöllisesti. -MLS

Lokit ja minä

Lokkien kirkuna täyttää ilman. Siipien räpytystä, nokkaisuja, häitäntynyttä liikehdintää ilmasta. Minunkin tekisi mieleni huuata, kirkua kuin nuo lokit kaatopaikan yllä. Minäkin räpytelen sinne tänne. Juoksen jokaisen kuulemani työpäikan perään, paikan, joka kerta toisensa jälkeen menee ohi.

Mitä me työttömät teemme näin kesä odotellessa?

Me kun emme odota kesälomaa, kuten työelämässä ollessamme. Uskokaa tai älkää, mutta työtön on lähes ihmisen kaltainen olio, jolla on samat toiveet ja tarpeet kuin muilla kaksijalkaisilla. Myös työttömän kevät on auringkoa ja sadetta. Myös työtön pysyy rakastamaan ja vihaamaan. Työttömällä on sormissa timantteja vähemmän, mutta puutarhassaan kastehelmiä enemmän, sillä hänellä on ai-

kaa nähdä ne.

Eilen eräs tuttavani kaupungilla huiskasi minut puheilleen, kertoi juuri olleensa lomalla- olin sen kyllä jo rusketuksen tuoreudesta pannut merkille. Ihana "ystävättäreni" ihmetteli, mitä varten minä en matkustele nyt, kun kerrankin aikaa.

- Kyllä kai sitä muuten, mutta kun on näin kevyellä nuo pihahommatkin, mutisin ja livahdin tieheni häveten muodikkaasti risaisia farkkujani.

Tuskin hänen ruskettuneeseen pieneen päähänsä mahtuu niin tavallisen arkinen ajatus kuin raha. Onhan se vanhanaikainen keksintö ja luulisi sitä kaikilla olevan tällä vuosisadalla. Luulo ei ole tiedon väärä. Moni työtön sitä näkee pienen hetken kuu-kaudessa kun Kela tai liitto maksaa korvaukset, sen jälkeen tarvitaan mielikuvitusta ja penninvenyttäjän kä-

sikirjaa.

Kotimatikalla poikkesin, jo tutuksi tullesseen piilopaikkaani, merenrannalle, kallonkoloon. Aalloille kerroin ihmisten ymmärtämättömyydestä. Ohi lentäville lokeille huusin tuskaa huonoumuudesta. Puin nyrkkiä tivaan Jumalalle, joka sallii tämän kaiken. Ja kuitenkin, pysyin nöyrästi anteeksi syytöksiä, heikkoudessani. Tyhjänä, kuin silmin saatoen astua perheeni eteen, äidiksi johon voi turvata ja jota pienet tuulet ei pölläyttele.

Tänään, kun tapaamme toisia "päähänpotkittuja", olemme ottaneet tavaksi ymmärtää toisiamme paremmin kuin ennen. Meissä on alkanut tulla esiin enemmän "ihminen". Me olemme jopa oppineet kuuntelemaan toisiamme. Hymyilemään ystävällisesti kohtalonovereille joilla menee hu-

nosti ja jopa auttamaan mahdollisuuksien mukaan. Näin kevyellä ja varsinkin meren läheisyydessä, lokit lentävät ennen myrskyä matalalla. Niiden siivet kaartuvat raskaina ja ne liitvät tuulten mukana, kuin tahtomattaan. On aikoja jolloin haluaisin heittäytyä tuulten kuljetettavaksi, kun ei jaksu muuta kuin olla. Elää, meinasin sanoa. En sano, sillä ei sitä voi sanoa elämäksi, sen oikeassa merkityksessään. Odotusta se on, sillä kaikesta huolimatta, uskonniin, että jokaisella työttömällä on jossain syvällä sisimmässä, kaiken epätoivon alla pieni toivonkipinä ihmisyydestä ja paremmasta huomisesta.

KAISU MÄKINEN
RAUMAN SEUDUN TYÖTÖN

*Puuta,
puuta he halusivat olla
Ojennella oksiaan korkealla
Tekivät minusta
ruohon
juuriensa ympärille tallasi-
vat
En ymmärrä heitä
Sillä silmämme
ovat samalla tasolla*

Risuja ja ruusuja ammattiyhdistysliikkeelle

Kirjoitus on osa Juha Seppo Räsänen lehdellemme toimittamasta raportista TVY:n kokouksesta. Koska kirjoitus muilta osin oli lähinnä kokousruutuina kuvausta ja koska TVY:n kokouksesta oli juttua jo edellisessä numerossa, poimimme vain tämän osan julkaistavaksi. Aihe myös tuntui olevan varsin ajankohtainen ja suhtautuminen jyrkästiin erilaista, riippuen työttömän taustasta työelämässä ja ay-liikkeessä.

Runsaasti keskustelua herätti julkilausumavaliokunnan esitys kokouksen julkilausumaksi. Osa kokousedustajista olisi halunnut julkilausumaan sisällytettävän selvän epäluottamuslauseen ammattiyhdistysliikkeen toimintaa kohtaan. Ay-liike on tähän saakka puolustanut työssäolevien etuja ajamalla mm. ansiosi-

donnaisten työttömyysturvan säilyttämistä nykyisellä tasollaan, mutta ei ole ottanut kantaa siihen, onko nykyinen työttömyäsi turva ja lopullisesti kahtiajakava järjestelmä ylipäättään oikeudenmukainen. Työn jakamisesta ollaan visusti hiljaa.

Kokouksen aikana esimerkiksi Lauri Ihalainen torjui työttömyysturvaan kohdistuvat kaikenlaiset leikkaukset, tätä luettaessa jo tiedetään, leikkaako maan hallitus työttömyysturvaa vai ei ja mikä on ay-liikkeen kanta mahdollisiin leikkauksiin ja niiden kohdentamiseen.

Kuitenkin työttömien toiminnassa näkyy olevan mukana niin paljon työttömiä ay-aktiiveja, että heidän puolustuspuheenpuorojensa jälkeen epäluottamuslausetta vaatineet vetivät esityksensä takaisin. Muuten julki-

lausumasta olisi jouduttu äänestämään. Vaikka äänestyksen lopputulos olisi saattanut olla hyvinkin mielenkiintoinen, tämä ratkaisu oli ehkä järkevin. Paikalla olleet ay-liikkeen edustajat osasivat varmasti vetää keskustelusta omat johtopäätöksensä ja työttömien ja ammattiyhdistysliikkeen julkiselta välirikolta juuri ja juuri vältyttiin.

Julkilausumasta päättämisen jälkeen päättyi kokous, junaan lähtöön oli reilu puoli tuntia. Emmet ehineet käydä tutustumassa työttömien Jyväskylän toimintakeskukseen, vaikka siihen tarjottiin tilaisuus. Tutustuminen olisi ollut uusien ideoiden kannalta järkevää.

Osallistuminen kokoukseen oli mielenkiintoinen kokemus. Työttömillä on tosiaan toimiva yhteisöi-

mintajärjestö, ja tämän seikan konkreettinen toteaminen muutti ainakin allekirjoittaneen suhtautumista koko työttömien toimintaan. Emme ehkä olekaan vain näennäispuuhastelua harastava hävinneiden äänen joukko.

Politiikan ja demokration sääntöjen mukaan vain aktiivinen poliittinen toiminta lisää enemmän tai myöhemmin työttömien sananvaltaa heitä koskeissa asioissa. Paikallisyhdistysten tulee osaltaan vaikuttaa niin, että järjestelmä todella toimii ja julkittu työttömien näkemyksiä myös vuosikokousten väliset ajat.

JUHA SEPPÖ RÄSÄNEN
KUOPIO

Orpo

*Minä tiedän
miltä tuntuu
kun en tiedä
enkä tunne
mitään
tänään*

*Mikään ei tule kohden
ei osu, ei hipaise
ja kaikki on yhdentekevää
yhtä tyhjän kanssa*

*Sitä vain on kuin kasvi
kurottuu valon suuntaan
kohti läpinäkyvyyttä
katselee itseään seinien läpi
toisia yhtäläisesti osattomia
kaivaten
edessä ja takana mittaama-
ton talvi.*

Muisto

*Minä näen ettei hänestä enää
ole
aikuisiksi ihmiseksi, mie-
heksi
hän kulkee selkä edellä,
menneisyyttä kohti tule-
vinakin aikoina
syntyäkseen jälleen
kuoltuaan monasti ennen si-
tää
tultuaan avuttomuuden tilaan
kuin sikiöksi, jonka kohtu
nielaisi
ei kukaan meistä käsittänyt
ajoissa
miksi hän ei enää tullut
mentyään pois
takaperin, vääriin suuntaan.*

OLAVI KOIVUNEN

Sininen mies harmailla markkinoilla

L ehtitietojen mukaan (ainakin esim. Aamulehden) harmaat markkinat paisuvat jatkuvasti. Primeä rahaa sukeltaa ohi verottajan jopa 20 miljardia markkaa. Tarkka tieto on, että ainakin kaksi miljardia jää verottajalta saamatta kun veroja ei makseta.

No tähän ei ole mikään ihme. Sitä pienet perässä mitä herrat edellä. Meillä Suomessahan on laman myötä ja muutenkin joka päivä tiedotusvälineissä opetusohjelmia, kuinka veroja kierretään, konkkaa tehdään tai tukiaisia saadaan.

Oikeussalissa vielä varmistetaan ja pöytäkirjoista voi lukea kuinka etevä talousrikollisia meillä on. Tehkää perässä vaan, sillä oikeuslaitoksella ja poliisilla ei riitä resursseja, eikä yksi oikeusasiamies pysty kaikkea hallitsemaan, vaikka ilmeisen hyvä mies onkin.

Puhumattakaan sitten pankinjohtajista, jotka ovat luku sinänsä tai ehkä

roitu sinänsä. Heitähän ei saa rötöksistään kiinni ei sitten millään, ja jos saakin, seuraavan päivänä he jo perustavat uuden firman.

Vaikka TV 2 tekeekin mahtisarjan pankkimaailmasta, se on liika utopistinen ja ehkä kaukainen. Mutta kotoisesta pankinjohtajasta puuttuu tosi mahtava sarja, jossa todella näytetään mihin pankkituet menevät, mikä on roskapankki ja kuinka köyhää kansaa kusetetaan. Mutta kai sekin vielä tulee.

Allekirjoittanut sinitakainen harjoittelee tulevia koitoksia varten hakemalla eilistä Aamulehteä roskiksesta, sillä kukapa sitä nyt tilaisi ja mitäpä nyt päivän viive on.

ERKKI SALONEN

Tämä on jo kansallinen häpeä

Toimeentulotuki on lakisääteinen, viimesijainen toimeentuloturvan muoto. Oikeudesta toimeentulotukeen säädetään sosiaalihuoltolain (710/82, SHL) 30 §:ssä, jota vastaan Saarijärven sosiaalitoimikunta rikkoo.

Saarijärven kaupungin sosiaalitoimikunta ovat antaneet opiskelijoille toimeentulotukea, mutta ovatkin olleet ovelia ja ottaneet rahat opiskelijoilta pois suoraan opintotukikeskuksesta. Opintorahoista ja asumislisistä opiskelijat ovat päässeet osalliseksi vasta joulukuussa. Lisäksi rahat on laitettu opintotukikeskuksesta Saarijärven kaupungin yleiselle tilille, ettei koira perään hauku.

Opiskelijoita on täällä kannustettu niin, että on hädätty asunnoista ulos kesken lukukautta. Ensinnäkin heiltä rohmataan rahat ja lopuksi heitetään ulos. Ei ihme vaikka opiskelijoilta on

mennyt evakkoanomuksia maaherra Kivistölle Jyväskylään. Nyt asia on alettu siellä päässä tutkia Näin täällä rangaistaan työtöntä nuorta, joka yrittää edes opiskella. Tämä on jo kansallinen häpeä.

Lisäksi Saarijärven sosiaalitoimisto on pidättänyt kaupungin yleiselle tilille Kelan päivärahana saajille antamansa toimeentulotuen. Ei tällainen ole mitään toimeentulotukea, että ensin annetaan ja sitten otetaan pois.

MAJJA-LIISA WALLENSTJERNA
SAARIJÄRVEN TYÖTTÖMÄT RY:N
PUHEENJOHTAJA

Työttömille oma kulttuurikatselmus?

Jos mietitään mitä onnea työttömyyden onnettomuudessa on, lista ei ole välttämättä pitkä mutta sitäkin merkittävämpi. Ilman työttömyyttä moni vähäsainen kansalainen ei olisi koskaan tarttunut tietokoneen näppäimiin, ei ryhtynyt opiskelemaan kieliä, ei harrastamaan kuvataiteita, teatteria tai valokuvausta. Myöskin monet kädentaidot puu- ja metallitöistä kankaakudontaan tai keramiikkatöihin olisivat ainakin jääneet vähemmälle.

Työttömien yhdistyksissä, toimintakeskuksissa, kansalaisopistoissa ja Työn Suomi -projekteissa kautta maan on valtava määrä työttömien hengen ja käten töitä. Yksittäisissä näyttelyissä ja niistä tehdyissä paikallislehtien jutuissa nämä työt pääsevät esille, mutta julkisuus on varsin vähäistä verrattuna työn mittavuuteen ja yhteiskunnalliseen merkitykseen. Myös työttömien itsetunnon, harrastusten jatkamisen ja kenties niistä johuttavien työmahdollisuuksien kannalta vakka olisi otettava pois kynttilän päältä.

Entäpä jos työttömien yhdistykset ja TVY yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa ryhtyisivät toimeen työttömien vuotuisen valtakunnallisen kulttuurikatselmuksen järjestämiseksi? Ja ettei kesätapahtumien luvattuun maaan tulisi ruuhkaa, voisi harkita lyöttäytymistä yhteen jonkin olemassaolevan kulttuuritapahtuman kanssa. Maatalousnäyttely se tuskin voi olla, mutta miten olisi Jätäkän kulttuuripäivät tai jokin vastaava tapahtuma?

Tämän sivun kuvat ovat Tampereen työttömien toimintakeskuksessa keväällä esillä olleesta TyöPirkan kuvataidekurssin näyttelystä. Vuodesta 1991 saakka työttömänä ollut **Leila Liikkanen** oli yksi kurssilaisista. Hänellä on pitkä taideharrastustausta, sillä 60-luvulla käytyä Turun Taideyhdistyksen piirustuskoulun jälkeen hän on harrastanut kuvataiteita, lähinnä öljyvärimaalauksia, omatoimisesti.

- Tämä TyöPirkan kurssi opetti paljon värien käytöstä. Kurssin jälkeen olen alkanut maalata myös akvarelleja. Muutaman kurssilaisen jälkeen olemme kerran kokoontuneet omatoimisesti Kaukajärven rantaan maalaamaan. Aioimme jatkaa tapaamisia viikoittain koko kesän, ja toivottavasti kurssi jatkuu syksyllä, sanoo Leila Liikkanen.

Hän antaa tunnustusta kurssin opettajille **Kaarina Puikkilalle** ja **Paula Puikkoselle**, joiden kanssa oli hyviä keskusteluja kuvataiteesta sekä tutustumisia paikallisiin taidenäyttelyihin.

- Työttömille tällaisilla kursseilla on itse taitojen syvenemisen kannalta suuri sosiaalinen merkitys. Tämä kaikki antaa myös itsetuntoa ja rohkaisee elämässä yleensäkin. Kannatan lämpimästi työttömien valtakunnallisen kulttuurikatselmuksen järjestämistä, sillä kyllä se työ ansaitsee tulla laajemminkin yleisön nähtäväksi.

TEKSTI JA KUVAT:
HANNU OTTINEN

